

Előfizetési díj:
 Egész évre . . . 10 K — f.
 Fél évre . . . . 5 K — f.
 Negyed évre. . . 2 K 50 f.
 Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:
 3 hasábos petsor egyszer
 18 fillér, többszöri hirdetésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

A lap
 szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (Wlassics-utca 52. sz.), az anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhivatalhoz (Újváros-utca 25. sz.) küldendők.

Kéziratokat
 nem küldünk vissza.

Szüret.

Az idei gazdasági év szomorú eredményei után a bortermelő vidékek nagy reménységgel néztek a szüret elé. A szőlők állása az egész országban kitűnő volt s a rakott tőkék a vérmes reményeket addig fokozták, hogy az 1811-ik év megismétlődését várták. A múlt évszázadban 1811-ben volt a legbővebb szüret s oly kitűnő volt a termés, hogy az ez évből származó hegyaljai aszút messze földre, uralkodók részére keresték s itcétjét arannyal fizették.

A zalai bortermelő vidékeken a gazda a szürettel vigasztalta magát. Szeptember hónap azonban alaposan megdézsmálta a kilátásokat. Nem panaszkodhatunk ugyan rossz terméstről, de az idei szüret az igazi bő esztendőkkkel nem állja ki az összehasonlítást.

A vármegye legjobb szőlőtermő vidékeiről jó hírek érkeznek. A termést mennyiségileg kielégítőnek, minőségileg elsőrendűnek mondják. A közepes minőségű bortermelő vidékek gazdái azonban már nem várnak elsőrendű minőséget, mert a régebbi szőlőkben divó későbbi fajok nem értek be teljesen s a rothadás sok kárt tett mindenfelé.

Mindezek dacára nem volna semmi ok a panaszra, ha a termelőket az értékesítés gondoljai nem nyomnák. A bor nem olyan készpénz, mint a buza, amelynek mindig meg van a biztos ára és a biztos piaca. Szüretig a szőlő művelése ad gondot, szüret után az értékesítés. A bort nem lehet piacra vetni, mert szervezett piac nincs. Várni, lesni kell a vevőt s nagyon sok gazdának örülnie kell, ha borát értékén alul eladhatja. A gazdának pénz kell s a spekuláció dolgozik. Mozgósítja a tőkét, élelmes embereit s a tehetetlen gazda ki van szolgáltatva az indokolatlan versenynek, a visszaéléseknek, a spekuláció minden fufangjának. De ki van szolgáltatva a jóra való kereskedő is, a korcsmáros és az a nagy fogyasztó közönség, amely a nektárt termő szőlőhegyek tövében rettenetes drágán fizeti azt a bort, amelyet a gazdák potom pénzért bocsátanak áruba.

A közvélemény az olasz borok versenyének tudta be a magyar bortermelés és borkereskedés bajait, kinövéseit. Még min-

dig ennek a versenynek a nyomása alatt állunk ugyan, de immár kétségtelen, hogy a fokozottabb védelem kedvezőbb helyzetet fog teremteni. Minden baj azonban mégsem fog megszűnni, mert az értékesítés teljesen szervezetlen. A szervezetlen gazdaközönség nem tud megküzdeni a szervezett spekulációval s a fogyasztási piacok határozott roszindulatával.

A szőlőművelést új alapokra fektette az élet kényszere, a haladás, a kormány jóakaró gondoskodása. A legtöbb vidéken már teljesen szakítottak az ósdi felfogással, a korszerűtlen, kezdetleges művelési módokkal. Minden szőlőművelő paraszt ember iparkodik a kellő ismereteket elsajátítani s okszerűen dolgozni. Ebben a tekintetben két évtized alatt majdnem hihetetlenül nagyot haladtunk. A földművelő ember mégis sóhajtva gondol azokra az időkre, amikor keresve-keresték a borát s nem okozott fejtörést az eladás.

Igaz, hogy a produkció emelkedése is nagy. A homoki szőlők versenyre keltek a dombokkal. De ezen már régen lehetett volna segíteni, ha a magyar ember nem szeretné olyan nagyon a külföldi portékát; nem inná a francia pezsgőt és cognacot. A pezsgő és cognagyártás fellendülése milliókkal gazdagíthatta volna az országot. Fájdalom azonban nálunk elégsz ember csak francia pezsgőt iszik s csak francia címkével ellátott cognacos palackot tehet az asztalára.

Nagy baj, hogy gazdáinkban elég vállalkozási kedv és élelmesség nincs. Ha szorul a kepe, deputációznak a kormánynál, segítséget és védelmet kérnek, de arra, hogy önmaguk védelmezzék meg fenyegetett érdekeiket, nem gondolnak.

A szövetkezeti eszme egyre hódít. Híveinek száma folyton szaporodik, de csak akadémikus értelemben. Nagyszabású szövetkezésnek alig van példája. Szövetkezeti alapon létesült gyárak, nagyméretű értékesítési vállalatok nincsenek. Szüretelő szövetkezetnek még híre hamva sincs. Pedig ha valahol, úgy a borértékesítés körül gyümölcsöző volna a szövetkezés, mert a bor vásárlásnál nem csak a reális értéket, hanem a megbízhatóságot is honorálják.

Zalavármegye meg van áldva bőven jó

borral s a termelés a legközelebbi évek alatt még fokozódni fog. A szőlőkultúra szépen fejlődik, sok helyen már teljesen modern alapokon nyugszik. A borértékesítés azonban még mindig a régi primitív formában történik s teljesen lokális körben bonyolódik le. Boraink hirnevének emelése, értékének fokozása érdekében alig történt valami.

Legujabban indult meg csak a mozgalom, hogy az értékesítés valahogy szerveztessék. A balatonmelléki bortermelők szövetségbe léptek s habár nem tudták mindazt elérni, amit célul tűztek ki, mégis nagy jelentősége lesz munkálkodásuknak akkor, ha a vármegye bortermelőinek osztatlan pártolásával találkoznak.

A szövetség életének első fontos mozzanata lesz a tapolezai borvásár, vagy borkiállítás, amelyet novemberre terveznek.

Tapoleza egy nagy vidék borkereskedésének központja, ahol nagy piacot teremteni könnyen sikerülhet, csak körültekintés, jóakaró és kitartás kell hozzá. Nem szabad azonban a mozgalmat csak úgy more patrio kezelni. Ha a tapolezai borvásár amolyan kisszerű borkóstolás lesz, akkor nem fog célra vezetni. Fel kell hívni a borkereskedők, a fogyasztási piacok figyelmét a zalai kitűnő borokra, amelyeknek az a legnagyobb bajuk, hogy olyan jók, hogy elbizakodottságunkban nem akartunk nekik cégért csináltatni. Pedig manap már a jó bornak is kell cégér. A reklám nagy dobját ütik mindenütt, üssük mi is, amennyire tölünk telik. Nincs abban semmi szégyen. Hercegek neve alatt sajtót árulnak és hirdetnek; miért ne lehetne a világ legnemesebb italának: a jó bornak hangos reklámot csapni?

Dicsérjük a magunkét, hívjunk meg mindenkit: kóstolja kend sógor, ugy-e ez a jó bor? Hadd jöjjön rá az izére a külföldi ember, a német vendéglős, a pezsgőgyáros, hogy jövőre is eszébe jusson a zalai bor.

Valamikor azután sikerülhet a pince-szövetkezet is, amelynek már eleve hirnevet lehetne szerezni.

Avval, hogy magunk között végigkóstoltattuk az idei termést, nem sokat érünk el. Legfeljebb berugunk, nagyot mulatunk s ráfizetünk a nagy vásárra. De tudják

meg messze földön, hogy Tapolczára hordják össze a Balaton part gyöngyöző borainak legeslegjavát, sikerüljön az első évben csak néhány vidéki kereskedőt, koreszmárost összehozni, akkor már valamit nyertünk.

Az értékesítés szervezése természetesen egy-két borkóstolással még nem sül nyélbe, de könnyebbé válhatik, mert szőnyegen tartja a kérdést, amelyet folyton fejleszteni kell, ha azt nem akarjuk, hogy virágzó szőlőkultúránk visszafejlődjék.

Uj vármegye-ház.

Az ősi vármegyének szervezete a tekintélyen nyugodott. Nem volt szüksége nagy apparátusra, székhelyhez és hivatalos órához kötött tisztviselő seregére, sok papírosra. Az alispán otthon gazdálkodott s emellett intézte a vármegye dolgait; a főszolgabírának nem volt rendes székhelyük, sőt a pénztárosok, adószedők is csak akkor jelentek meg a székvárosban, amikor az időnként visszatérő fizetéseket kellett teljesíteniük.

Volt olyan idő is, amikor a vármegyének rendes székhelye sem volt. A török hódoltság alatt felbomlott a rend, az ősi közigazgatási szervezet. A török paranosolt, nem a vármegye. De őseinknek egyik legjellemzőbb vonása a jogfolytonossághoz való ragaszkodás. A formát a jogfolytonosság megállapítása végett is fenntartották. Választottak viceispánt, szolgabírákat, szóval a magistratuális státust fenntartották. A vármegye tisztikara ugyanis három statusra oszlott: magistratuális status, amelyhez tartoztak a viceispán, a szolgabírák, a táblabírák, szóval az iurisdictionalis hatalommal bíró tisztviselők; a második officialis status: a főjegyző, aljegyzők, pénztárosok, adószedők, esendbiztosok, orvosok, mérnökök; a harmadik a servilis status: hajduk, pandurok, huszárok, börtönőrök, szóval a szolgáloményzet.

A török hódoltság alatt állott vármegyék csak a magistratuális statusban álltak fenn. Officialisokra és szolgálókra nem volt szükség, mert tényleg nem működött a vármegye.

Zalavármegye egy része szintén a török rabigáját hordozta, de tisztikara mindig volt. Megtörtént ugyan, hogy csak egyetlen szolgabíró működött Sümegen s később ez sem, úgy hogy a vármegye szabad területe egyesített Somogygyal, székhelye nem volt, de azért a köztudatban mindig az ország egyik ősi vármegyéje volt Zala, amely

a maga teljességében csak a török hódoltság megszűnése után szervezkedett újra.

Régi irások és protokollumokban olvassuk, hogy vármegyének generális congregációit hol itt, hol ott tartotta. A régi időkben ezek a vándorgyűlések nem voltak ritkák. A szomszédos vármegyékben szintén előfordultak. Zalavármegye tartott közgyűléseket Zalaváron, Kapornakon, Paesán, sőt Körmenten is. Az utóbbin határozták el a karok és rendek, hogy Zalaegerszegen a tanácskozásokra alkalmas házat építenek, tehát úgy látszik, hogy itt jelölték ki az akkor még földszáncokkal védett biztos helyet a vármegye székhelyéül.

Egy ízben megírtuk már, hogy mikor és mikép épült fel a vármegyének első háza, amely valami tágas és szép nem lehetett, mert csak szemével volt fedve.

Később nyugodalmasabb idők következtek s a megszorodott teendők állandóan a székhelyen lakó tisztviselőket foglalkoztattak. Gondoskodni kellett tehát nem csak nagyobb és kényelmesebb tanácskozási helyről, hanem a gyűlésekre járó urak s az oszlopos tisztviselők részére szállásról is. Felépült tehát a vármegye háza s az ugynevezett kvártélyház a tizennyolcadik század derekán.

Amikor pedig 1872-ben az igazságszolgáltatás államivá tétetett, a vármegye régi székházát átengedte a kir. törvényszéknek. A központi hivatalok számára, továbbá alispáni és főispáni lakásokul a kvártélyház maradt meg.

Az ódon és szűk épület nem felelt meg rendeltetésének. 1889-ben elhatározta a vármegye, hogy székházát újjá építteti. A pénzügyi helyzet azonban nem engedte meg, hogy a terv valóra váljon. Mindössze csak a nagy termet magában foglaló szárnyépülettel s az udvari épülettel bővítették ki a székházat.

A vármegye-háznak az a része, amelyet kvártélyháznak nevez a nép, Magyarországon talán a legrégebbi vármegye-ház. A közigazgatási szervezet átalakult, a hivatalok és tisztviselők száma megszorodott. Seholy sem fértek el a régi székházakban. Csaknem minden székhelyen új paloták épültek s a legrégebbi is csak a 18-ik század közepe felé épült, még a miénk majd egy évszázaddal idősebb.

Az építés iránt 1889-ben tétetett ugyan először intézkedés, de az óhajítás már jóval régebbi keletű. Nem is lehetett az másképp abban az időben, amikor a hivatalokat el sem lehetett helyezni a régi épületben.

Újabbban a kvártélyház déli szárnyának földszintjén a zalaegerszegi kir. állampénztárt helyezték el „ideiglenesen.” Végleges helyéről azonban még senki sem gondoskodott s úgy látszik, hogy az ideiglenesség évtizedekig is eltarthat.

A számvevőségek államosítása alkalmával a vármegyei osztály a pénzügyigazgatóság épületébe ment át, szintén ideiglenesen, ami a központi igazgatást nagyon hátráltatja.

A vármegye közönsége az építkezés kérdéssel már régen foglalkozik, de pénzügyi akadályok miatt kénytelen volt a jószándéknál s a jámbor óhajtságnál megmaradni. A számvevőség államosítása s az állampénztárnak a székházban való ideiglenes elhelyezése azonban olyan helyzetet teremtettek, amelyek a kérdést immár elodázhatatlanná, de talán könnyebben megoldhatóvá is teszik.

A pénzügyigazgatóság épülete nem csak az állampénztárt nem képes befogadni, hanem az igazgatóság személyzete részére is szűk; miután pedig fontos, hogy a pénzügyi hivatalok ugyanazon épületben legyenek elhelyezve s miután a pénztárak államosítása folytán a vármegye és pénzügyigazgatóság szerves kapcsolatban állnak, úgy a pénzügyi mint vármegyei hivatalok elhelyezése együtt oldandó meg.

Zalaegerszegen a pénzügyigazgatóság részére alkalmas bérházat kapni alig lehet; a pénzügyi palota kibővítése területi akadályok miatt ki van zárva; a pénzügyi kormány tehát előbb vagy utóbb kénytelen lenne építtetni. A vármegye szintén kénytelen lenne új székházról gondoskodni. A viszonyok kényszere alatt tehát önként megszületik egy közigazgatási palota terve.

Kétségtelen, hogy legelőszerűbb volna egy olyan palota építése, amelyben az összes közigazgatási hivatalok elférnének, ami nem csak közigazgatási szempontból volna előnyös, hanem a kérdést pénzügyileg is könnyebben megoldhatóvá tenné, mert azok az átalányok, amelyeket az egyes hivatalok helyiség-bére fejében kapnak; azok az összegek, amelyeket a vármegye vagy a kincstár hivatalos helyiségekért fizet, mind az új palota építési költségeinek törlesztésére szolgálhatnának.

A vármegye központi hivatalain, a kir. pénzügyigazgatóságon kívül egy épületben lehetne elhelyezni a zalaegerszegi járás főszolgabírói hivatalát, a kir. államépítészeti hivatalt, a kir. tanfelügyelőiséget, az erdőhivatalt, a törvényhatósági és járási állatorvos hivatalos helyiségeit, pénzügyőri biztosságot.

A vármegye törvényhatósági bizottságának szeptember havi közgyűlése elhatározta az építkezés elejtett fonalának felvételét s elrendelte, hogy a pénzügyigazgatóság és állampénztár elhelyezésére alkalmas épület emelése megfontolás tárgyává tétessék.

Azt hisszük, hogy most már az építkezés nem a vármegyén múlik. Ha az államkincstár az építkezés költségeihez méltányos összeggel hozzájárul, az új vármegye-ház fel fog épülni.

TÁRCA.

Uj világ.

Az öreg franciskánus-zárda mohás, repedezett falaival ott omladozott a Maros-parti füzek alatt. Ugy esett össze lassan-lassan, mint a beteg, fáradt vén ember, aki idők teltén árnyéka lesz önmagának.

Pater Pius a földszinti folyosó zugában ült egy bőrrel párnázott, nagy karosszékben és a kertet bámulta. Álmodozott az öreg pap, a szemhéjait félig becsukta és úgy tetszett, mintha aludnék.

Olyan álmosító is volt körülötte minden. A szelid nyári alkonyat langyos melege ráfeküdt a kertre, a virágokra, az öreg, megviselt fákra, amelyek, mikor egy-egy hűvösebb fuvalom megszentelte lombjaikat, mintha álmosan pislákolnak volna. A hűvösebb fuvalmak a Maros völgyéből szakadtak ki. Némi hangokat is hoztak magukkal néha, békák brekegését, akik a füzes mocsarakban veversenyéztek.

A harangozó kis lánya vizet merített a kőkávás kutból. A rozsdás láncok élesen esikorogtak s az egyik veder nagy esőrpöpléssel hullott vissza a kutba.

— Te élnetetlen, ne nyulj ahhoz, amihez nem tudsz, rikácsolt ki a harangozó hangja a kony-

hábol, ahol az estebédet készítette pater Piusnak.

— No, no, nem kell mindjárt haragudni — dörmögött pater Pius szeliden. Gyere csak ide kis leányom! Hát tudod már a Hiszekegyet?

— Igen! — felelte a kis leány zavart mosollyal.

Pater Pius megelégedetten simogatta a gyermek szőke haját.

— Nagyon jól van, fiam, leszakíthatasz egy körtét a nagy fáról.

Valaki kopogott a cinteremben. A esengetyű hangja élesen sivított végig a hosszú folyosón, a kis leány sietve rebent ki ajtót nyftni.

— Ki az?

— Én vagyok főtisztelendő ur, Jámbor Péter. Tetszik tudni, a feleségem . . .

— Igen, igen, fiam . . . Holnap temetjük. Rendben lesz minden.

— De hát . . . dadogta az öreg és félénken forgatta a kalapját kezében — a költség . . . Nem tudok mit csinálni. Annyi pénz! . . .

— No, no, nincs baj, Péter; a harangozást nem számítom fel, aztán az asztalossal is beszéllek. A koporsó fejében majd kerül ki a hombárból egy pár köből buza. Majd kiegyenlítjük.

— A jó Isten áldja meg, főtisztelendő ur.

— Semmi, fiam. Csak imádkozzál!

Az öreg paraszt elment.

Pater Pius visszamerült álmodozásába. A szemhéjait most már egészen becsukta és ráncos,

száraz ajkai körül valami boldog mosolygás ömlött el. Kellemes, áhítatos érzések ringatták el.

Immár több egy félszázadnál, hogy itt e csöndes zárdában rovgatja napjait. A szerbek alapították valamikor ezt, midőn még virágzó élet volt e vidéken. Akkor sok, sok fiatal pap töltötte be e cellákat, amelyek most ime üresen állanak. Buzát és kukoricát raknak most beléjük garmadába, Isten áldását. Rosz időkben ezek a cellák voltak éléstárai a szegény embernek.

Rosz időkben! Hej, voltak itt rosz idők! A Bezierker-korszakban, még azontul egy ideig.

Pater Pius megrázkódik a karosszékében, ahogy ezt elgondolja.

Mikor nem volt szabad, Uram Isten, magyaroknak lenni!

— No, hanem azért, ott hordtuk a magyar ruhát a reverenda alatt! — mosolyog föl magában pater Pius.

Hej, hej, de csunya idők voltak. Hanem, aztán jött a jobb kor. Egy napon valami képes újságból kivágott egy képet. Titokban, a reverenda alatt elvitte a kaszinóba. Ott aztán ur, szegény, (már hogy szegény volt akkor mind!) sorra eső-kolta azt a képet. És sírt is hozzá: boldogan . . . A Deák Ferenc képe volt.

Régi idők, elmúltak. Bizony, bizony nagyon elmúltak. Ime, holnap temeti Jámbor Péternét; akkor még kis leány volt. Most már öreg asszony, halott . . . Igy . . . sorra; kihalnak mind, el-

A magyar védő egyesület.

(II.) Az 1844-ben alakult országos védőegyesület célját az alapítók a következőképp fejezték ki:

Az országos védőegyesület célja az ország piacát belföldi iparművek fogyasztásával a honi műipar számára biztosítani, s ekképp egy részről a honi iparüző osztályok munkásságának jutalmazóvá s gyümölcsözővé tételével a műipari szellemet felébreszteni, ápolni, s élénkíteni; más részről pedig gyárak és iparvállalatok keletkezésének, vagy munkásságuk kiterjesztésének előmozdításával arra törekedni, hogy az ország műipari szükségéi belföldi szorgalom által mindég növekedő kiterjedésben fedeztessenek; miszerint a honi műipar kifejlésével nem csak a honi nyers termékek a lehetőségig értékesítenek, hanem általában is a külföldi gyártmányok, és kézművek, az ország piacáról lassanként kiszorítottván a pénznek a külföldi árúért közönlése meggátoltságok; s ekképp a Nemzet azon anyagi önállóságra törekedjék: mely egyedül képes nem csak a naponként terjedő elszegényülésnek határt vetni, hanem egyszerűen ipart, és szorgalmat és a mi ebből következik, jólétet terjeszteni hazaszerte.

Bizony a mai kor gyermekének is jó lenne ezeket az igéket megszívlelnie.

Nyakkig uszunk a bűnös indolenciában. Szociális problémákkal, közgazdasági érdekekkel és célokkal nem sokat törődünk. Megyünk önző céljaink után s ha valamire rászánjuk magunkat, legfeljebb a társadalmi kényszer nyomása alatt mozdulunk meg, ha hirdetjük is az elveket, a gyakorlati élet minden lépésével rácafolunk önmagunkra. Így vagyunk az iparpártolással is. Az a mozgalom, amely a magyar ipar pártolására irányult, a védőegyesület idejében olyan erős hullámokat vetett, hogy a társadalom minden rétege megmozdult s a nagy szervezet ugyszólván az egész országot átfonta. Ma az iparpártolási mozgalom csak jelszavakban él, tettekben nem.

Az az eszmét, amelyet a védőegyesület vetett fel először, nyomatékosabban újból felkarolta a hazafiak egy lelkes csoportja s újból szervezte a magyar védőegyesületet, amely folytatni akarja elődjének működését.

Az egyesület célja: a hazafias társadalom minden tényezőjének egyesítése, hogy a hazai ipari és mezőgazdasági termelést a külföldi versennyel szemben megvédje és fejlessze.

Ezen egyesület feladata:

a) Teljes erővel igyekszik odahatni, hogy minden hazai termelésű jó iparcikk és termék a külföldi verseny nyomása alól felszabaduljon, megerősédjék és fejlesztesse.

b) Az ipari és mezőgazdasági termelésnek a pusztulnak, kivesznek mellőle. Ezek a jó emberek . . .

Pater Pius szomorúan sóhajtott. A konyhából kihallatszott e harangozó hangja:

— Főtisztelendő ur, tessék bejönni, készen a vacsora!

Erős, nagy kánikulai meleg ereszkedett le. Rálehelt a Maros-parti füzesre, a fákra, az öreg lim-lomos zárdakertre és úgy tetszett, mintha mindenek aludnának.

Vasárnap délelőttöként, ha a színes ablakokkákon beáradt a napfény a templomba, hol pater Pius mormolta el a misét, az emberek szinte aludtak. Az orgona is álmosan bugott és kint a jegenyesoron pihegve tántogtak a madarak.

Valami különös dolgokat kezdtek beszélni. Az öreg Pál István szólott oda egy vasárnapi mise alatt baloldali szomszédjának, a félszemű Balogh Ádámnak:

— Alszik, sógor?

— Nem én. Ámbár, hogy . . .

— Nagy a meleg bizony, Balogh sógor. Öreg a papunk.

— Öreg.

— Osz, fiatal pap kéne ide, aki prédikál . . .

Mert templomban aludni, hej, nagy bűn ám!

— A bizony.

— De nem aludnánk akkor! Vannak most, mongyák, arany száju páterek, fiatalok, akiknek

jó és fogyasztásra alkalmas cikkei a hazafias kereskedők közreműködésével, ugyszintén nemzeti vásárok, mintáruvüjtemények, szakszerű előadások, esetleg kiállítások után is a fogyasztó közönséggel megismertetni és megkedveltetni.

Közszállításokat figyelemmel kísérni és odahatni, hogy a hazai munkás mellőzésével külföldi ne alkalmaztassék.

c) Vagyontalanabb kisiparosok és a háziiparral foglalkozók támogatása. E célból azok munkáinak értékesítését elősegíti, a jó és szép munkában kiváló derék munkásokat anyagi és erkölcsi jutalmazással buzdítja, továbbá a háziiparral foglalkozók keresetét a népipar újabb ágainak meghonosításával gyarapítja.

d) Erejéhez képest kitűnő iparosokat anyagiilag is támogat, kitűnő iparosmesterek és segítők magasabb kiképzését célzó intézmények létesítését előmozdítja, szóval minden oly intézkedést teljesít és intézményeket létesít, melyek az egyesület céljainak elérését biztosítják.

e) A hazai ipari és mezőgazdasági termékek forrásait nyilvántartani és sajtó útján ismertetni.

Az iparnak és általában a nemzetgazdasági érdekeknek leghathatóbb védelme és támogatása kétségtelenül nemcsak a szaktestületeknek, hanem magának a társadalomnak is kötelessége.

A hazafias társadalomnak szervezett erejét honi iparunk erősítésére és fejlesztésére irányítani épen hazánkban a legnékülözhetetlenebb.

E mozgalom létjogosultságát több körülmény támogatja:

A hazai ipar védelmére mi nem birunk oly törvénnyel, mint az angol 1887. évi »Merchandise Marks«-ról, nálunk külföldi versenytáruk behozatala ninesen úgy korlátozva mint Németországban; a közszállításokat nem ellenőrzik oly szigorral mint Ausztriában, ahol megtörtént az is hogy p. o. a trieszti kikötő számára készült daruk átvétele alkalmával a bizottság fölismervén hogy néhány öntvénydarab az osztrák államvasút társaság magyarországi vasműveiből való, — a miatt szétzedette az egész szerkezetet.

Hazai iparunk fejlődésére legkárosabb ama körülmény, hogy széles e világon alig van olyan nemzet, mely a honi ipar pártolásában rejülő hazafias kötelességével oly keveset törődne, mint a miénk. Vajjon a családok, iskolák és a társadalmi körök nagy többségében foglalkoznak-e a honi iparpártolással és általában a hazai nemzetgazdasági erők védelmének eszméjével és az eszmének éberségében tartásával? Fájdalom nem! . . .

A külföldi ipar áruai korlátlanul özönlik el piacainkat, társadalomunk pedig gondtalanul vásárolja azt, a mit neki kínálnak és ajánlanak. E körülmény idézte elő, hogy belpiacunk tulnyoszó beszédjűk vagy. Hallgatná az ember akár itéletnapig.

— No, az valami.

— Aztán a templom is. Nézze csak sógor, majd szétmálik. Omlik-bomlik. És a zárda is, minden . . . elpusztul.

— Baj biz a!

— Hát kéne valamit csinálni . . . No? Mert új világ vagy már, sógor. Új papok vannak, fiatalok, prédikátorok. Hát tán írjunk a püspöknek.

— No, nem mondom . . .

. . . Miatyánk, ki vagy a . . .

És szép, szelid ősz volt, a fák is kezdtek már kopaszodni s az öreg franciskanuszárda is megviseltebbnek látszott, hogy pater Pius nagy peaces levelet kapott a püspöki székhelyről. Szomorú irás volt, kegyetlen, pedig a jószágos főpap írta, a püspök.

— Öreg vagy már derék pater Pius, nagyon öreg, — mondták a betűk — menj pihenni, nyugodni, megérdemled. Menj Isten hírével, nines több szükség rád, az ég áldása rajtad . . .

Pater Pius pedig mély sóhajjal hanyatlott vissza karosszékeiben. Összekulesolta a kezeit, lecsukta félig szemhéjait és úgy tetszett, mintha aludnék . . . Pedig sirt. Sohse tette ezt, csak akkor régen, a rossz időkben . . .

Pakots József.

mólag a külföldi ipartermékek fogyasztója, a nemzet a külföld iparát táplálja és gazdagítja. hazai iparunk pedig küzd a létért; erősödni és fejlődni nem bír, mert az életét ért a keresetet könnyelműen a külföldnek juttatjuk . . .

Már a mult század első felében óva intették a nemzetet Széchenyi István gróf és kortársai, hogy gondoljon iparának fejlesztésével, hogy a nemzetgazdaság ne támaszkodjék egyedül a sok esélynek kitett mezőgazdaságra, hanem teremtsen meg az ország a hazai ipart, a nemzeti jólét, megizmosodás, a munkatér és erő biztos kutforrását, mert látónoki szemekkel előre látták, hogy a nemzet szaporodásával a mezőgazdaság egymagában a nép millióinak elég keresetet nem nyújthat.

Az 1844. év vége felé alakult Országos Védőegyesület erős kezekkel ragadta meg a társadalom uttörő irányítását. Lelkes tevékenysége fényes eredményt ért el. Hatása folytán rövid két év alatt 156 új gyár és iparteleg létesült hazánkban. Fájdalom azonban az egyesület alig 3 évig működhetett. A szabadságharc és az azt követő elnyomatása alatt a védőegyesület sikerei elenyésztek és a nemzet újból megfélejtkezett ama örökigaz intelemről:

„A mit nekünk a honi ipar nyújthat, azt idegentől venni hazánk elleni nagy bűn!”

E bűnös uton haladva, az ország gazdasági helyzete újból súlyos viszonyok közé jutott.

A 15,000 millió koronára becsült földbirtokot 6.909 millió korona jelzálogkölesön terheli. Ebből 5.734 millió korona a törpe-, a kis- és a középbirtokok adóssága. E rengeteg összegből vajjon mennyi jutott az iparfejlesztésre? Ugyszólván semmi! A kölcsönpénz csupán a rossz évek hiányát pótolta. A legnagyobb baj pedig az volt, hogy a jelzálogterhek nagyobb részét a külföldi tőke adta és azt kétszeresen fizetjük vissza a súlyos kamatokkal együtt: pénzben és külföldi iparúruk ellenértékében.

A nemzet gazdasági pusztulásának ez a legbiztosabb lejtős útja. A földbirtokok zöme földhitelét jórészt már kimerítette. A föld jelzálogilag már az idegené. Ha gazdálkodásunk eddigi útján haladunk, nem sok idő múltán a föld teljesen idegen kézbe jut.

E vészteljes helyzetből csak úgy menekülhetünk, ha a nemzet öntudatra ébred dermesztő, hideg álmából, ha okula mult súlyos tértelenségén, ha a jövőben ipari szükségleteit itthon állítja elő és ha pénzt, mely a mezőgazdaság feleslegének kivételéből befolyik, itthon tartja s a nemzeti vagyon gyarapítására fordítja.

Iparunk ugyszólván az ipari szükségletek minden ágában már képviselve van, de az irányító minden erőfeszítése dacára még igen kevés. Az ország ipari szükségleteinek alig 1/4 részét állítja elő a hazai ipar.

Magyarországon összesen 2.642 gyárüzem van 259.000 munkással, Ausztriában csak egy iparágban, a fonó és szövő-iparban már az 1898. évben 2.242 gyárüzem volt 217.446 munkással. Hazánkban az 1898. évben a fonó és szövő iparban összesen 110 gyár volt 13.024 munkással 52.704886 korona forgalommal. Ezzel szemben ugyanazon évben Ausztriának egyedül csak fonó és szövő iparúrukért több mint 300 millióval, az 1902. évben pedig már 342.866.000 koronával adóztunk.

E példát azért említjük fel, mert hazánkban a fonó és szövő ipar lendülhetne fel leghamarabb, mivel a nép ez iparág iránt minden vidéken fejlődőben levő érzékkel bír. Ez irányban munkásokat könnyű volna nevelni, de a tőke ily gyárüzemek alapítására nem vállalkozhatik miadaddig, míg a honi ipar termékei részére a belpiac biztosítva ninesen.

Hazánkban mily jó kisiparunk volt. Szép reményeket fűztünk hozzá, mert hinni véltük, hogy ez az első lépés a honi ipar fejlesztése felé. Csalódtunk, keservesen csalódtunk! . . .

A külföldi ipar hazai kisiparunkat már a kezdet kezdetén megfojtotta, nehogy új életre ébredjünk. Célját elérte. Kisiparunk ma már csak tengődik. Az ország 175.730 önálló iparosa közül csak 59.534 tarthat inast, a többi a mindennapi kenyeret is alig keresheti meg.

Ez adatok bizonyítják, hogy az ország gazdasági élete minden téren pang, hogy a munkatér nem áll arányban a nemzet szaporodásával, hogy nem a kereset, hanem a munkanélküliség száma szaporodott.

Az inség és a nyomor napról-napra fokozódik. A tértelenség lenyűgözve tartja a munkás önérze-

tét s megingatja tiszta erkölcsét. A sikertelen törekvés a dolgozni tudó és dolgozni akaró honfitársakat elesüggesszi, azután pedig az idegenbe száműzi, kivándorlásra kényszeríti.

Nehéz idők, lesújtó tapasztalatok ezek!

A sajnalkozás már nem használ. A tévovás pusztulást jelent. A tanácskozára nincs idő.

A magyar társadalomnak cselekednie kell most, vagy soha, mert a veszély nőttön nő.

Allitsunk gátat a nemzetpusztító jelenségeknek a társadalom egységes, egyetértő és céltudatos irányításával. Védelmezzük meg a nemzet erejét és vagyonát az elküldéstől, mert különben elpusztul a nemzet!

Óvjuk meg a magunk érdekeit és védekezzünk a külföldnek egyenesen hazánk gazdasági érdekei ellen irányuló törekvéseivel szemben.

Ne maradjunk tovább is a külföldnek pénzben és emberben adófizetői!

Szomorú, de sőt szégyenteljes a magyar társadalomra nézve, hogy az édes hazai földről, melyet egykoron Kánaánnak minősítettek s a melyen nem 19, de 40 millió lélek is boldogan élhetne, már most, mikor még oly kevesen vagyunk, a munkanélküliség s a megélhetés lehetetlensége százszázalékos önkéntes száműzésre kényszerít.

Ez a helyzet megváltozhatik és meg kell változnia, ha tudunk a hazáért mindnyájan erős akarattal és kitartással élni és dolgozni.

Egyesüljünk a nemzeti létünkért és Hazánk szűbb jövőjeért megvívandó küzdelemre *mindnyájan*. E küzdelem nem vért, de a hazaszeretet által vezérelt akaratot és munkát követel.

E küzdelem egyedüli célja a honi ipar pártolása, erősítése és fejlesztése. Ehhez, esetleg elintén némi igényekről való csekély lemondás áldozata árán is, hozzájárulhat mindenki. Így fogjuk visszahódítani a belpiacot a hazai munkának; rohamosan fog növekedni a munkatér; a honfitársak milliója kenyeretadó munkát talál és nem lesz kénytelen senki a megélhetés hiányában szülőföldjéről a messze idegenben keresni boldogulásának biztos eszközeit.

Ily módon erős, nagy és anyagilag is független lesz hazánk. Mutassuk meg, hogy a Hazáért, melyért az elődök oly gyakran áldozták véréüket, mi is tudunk áldozni.

Csak egységes, erős, országos szervezet, okoskerü s céltudatos irányítással oldhatja meg e nagy feladatot.

Szabályozni kell mindenekelőtt a hazában készült iparcikkek felismerésének és megtalálásának módját. Nem elég a jelszó: „Pártoljuk a magyar ipart! . . .” Utmutatás kell arra, hogy a külföldi versenyárak nagy tömkelegében a társadalom egyedei miként igazodjanak el.

Ellenőrizni szükséges az idegen árak becsempészését és a haszonlesés csalafintságait minden irányban, nehogy hazafias önzetlen törekvéseinket megfússák.

Addig, míg hazai iparunk képes leendő ipari szükségleteinket fedezni, legalább is korlátozunk kell a külföldi árak behozatalának mennyiségét, nehogy a feltétlen szükséglet meghaladó külföldi áru honi iparunk fejlődését már esirájában elnyomja, megsemmisítse.

Okoskerü és a gyakorlatias célnak megfelelően megoldandó a kis- és a háziiparnak anyagi támogatása, a munkaértékesítés megkönnyítése és az új háziiparágak meghonosítása. Növelje a társadalom buzdítása a munkakedvet és a munkatért.

Kijelölni szükséges a társadalom egyes csoportjai által az ipartámogatás és fejlesztés terén végzendő feladatokat. Mily sokat tehetne a társadalom, ha a nemzet jobbjai tömörülnek zászlónk körül!

Sok a feladat és nagy a munka, de minden nehézséget leküzdhetünk, ha a célért *vallás, nemzetiség és pártpolitikai színezet nélkül*, mindnyájan egyetértőleg és kitartó lelkesedéssel munkálkodunk.

Ezeket a feladatokat tüzte maga elé a magyar védő egyesület, amely a magyar ipar pártolása s általában a nemzeti termelés felélesztése érdekében az egész társadalmat bele akarja vonni az akcióba. Épügy mint 1844-ben vidéki bizottságokat igyekeznek szervezni, hogy a hazai iparcikkek fogyasztása mindenütt biztosítható legyen.

Zalaegerszegezen évekkkel ezelőtt megalapítottuk az iparvédő egyesületet. Nagy ünnepséggel esett meg az alakulás. Zászlókkal vonultunk fel a vármegyeház termébe, szép beszédek hangzottak el; megválasztottuk a tisztkart s iparfelügyelő-

ket, akiknek hivatásuk az lett volna, hogy a vármegye egész területén ügyeljenek a magyar ipar védelmére. Lelekesedtünk és éljeneztünk. Tovább azonban már nem mentünk, vagyis nem tettünk semmit. Egy kis incidens, a fogyasztási szövetkezet megalapítása véget vetett a lelkesedésnek is.

Azóta a fogyasztási szövetkezet felszámolt, a magyar ipar védelmére azonban még mindig nagy szükség van. Talán fel lehetne újra venni az elejtett fonalat s az iparvédő egyesület leg-alább az országos védő egyesület vidéki bizottságává alakulna át.

Csak lelkes vezetők kellenének hozzá, akik felébresztenék az alvó leányzót.

A zalaegerszegi felsőkereskedelmi iskola ügye.

A zalaegerszegi kereskedelmi és társaskör igazgató-választmányának f. évi szeptember hó 27-én tartott ülésében az egyesület titkára kérdést intézett aziránt, hogy a kereskedelmi és társaskör, mint a felsőkereskedelmi iskolával legkövetlenebbül kapcsolatban levő érdekeltségű tényező, nem-e látja idejét és szükségét annak, miszerint az iskola ittmaradása és állandósítása végett szavát felemelje, a kínálkozó alkalmakat megragadja és egyáltalában messzebbmenő mozgalmat indítson? A választmány egyhangú határozattal abban állapodott meg, hogy teljes erejével a legszélesebb mederben megindítja a mozgalmat, mert nem lát semmi elfogadható alapot és indokot arra nézve, hogy vármegyénk ez egyetlen állami kereskedelmi szakiskolája beszüntetessék akkor, midőn a tanulók számára, a felmutatott eredmény szakszerűségére, a vezetés kifogástalanságára nézve közgazdasági missiójának magaslatán áll. Megállapodott abban, hogy kérését intéz a kerületi kereskedelmi- és iparkamarához, mely iskolánk életrealizálásáról sokszorosán meg van győződve, miszerint egész befolyásával a kereskedelemügyi kormányánál iskolánk ittmaradását és állandósítását szorgalmazza. Továbbá abban, hogy küldöttségileg felkeresi vármegyénk köztisztviselőiben álló főispánját és hathatós támogatását kikéri. Végezetül abban, hogy küldöttséget meneszt kerületünk országgyűlési képviselőjéhez, kit felkér arra, hogy illetékes helyen iskolánk szándékolt beszüntetése ellen a szavát felemelje.

Szeptember hó 28-án tiszteltgett az egyesület küldöttsége Várhidy Lajos alelnök vezetése mellett főispánunknál. A küldöttség szószólója híven ecsetelte eme közgazdasági szempontból annyira fontos kulturális intézményünket, ennek beszüntetésével a városra háramló anyagi káro-sodást és reá mutatott ez iskola történetéből arra a jelenségre, hogy az iskola bölesőjét és kiindulási pontját képező polgári iskola felállításának eszméje összeesik főispánunk érdemekben gazdag atyjának főispánkodási idejével s így ama reményének adott kifejezést, hogy az apa munkásságának gyümölcsét a főispáni székből méltó fia nem fogja tétlenül megsemmisíteni engedni.

Főispánunk a küldöttséget rendkívül szívélyesen fogadta. Kijelentette, hogy a zalaegerszegi felsőkereskedelmi iskola szándékolt beszüntetéséről eddigelé tudomása nem volt. A kultuszminisiteriumban utána fog járni a dolognak, alaposan tanulmányozni fogja az ügyet és megkérdezi azokat az indokokat, melyek tanügyi kormányzatunkat a beszüntetés szándékához vezették. Részéről megígérte, hogy az iskola ittmaradása és állandósítása végett a kultuszminiszternél és szükség esetében a miniszterelnöknél közben fog járni és amennyiben kívánatosnak mutatkozik, az érdekeltségi küldöttséget a miniszter elé fogja vezetni.

A küldöttség a legjobb reményekkel távozott és teljes bizalommal néz főispánunk közbenjárásának sikerei elé.

Ugyancsak aznap tiszteltgett a küldöttség Balassa Benő vezetése alatt Farkas József országgyűlési képviselőnél és felkérte, hogy illetékes helyen iskolánk érdekében képviselői szavának egész súlyával felszólalni sziveskedjék.

A képviselő megköszönte a kereskedő osztály megnyilatkozó bizalmát és biztosította a küldöttséget arról, hogy örömmel és a legnagyobb készséggel fog ez ügyben eljárni s eljárásának eredményét tudatni fogja az egyesület vezetőségével.

A kereskedelmi- és iparkamarához intézet

kérvény is elment már s így az érdekeltség megtette azt, ami a kötelessége volt.

E mozgalomhoz vetve a város és vármegyei törvényhatóságnak ebben a tárgyban intézett felterjesztéseit, elmondhatjuk, hogy hivatalos és nem hivatalos részről mindaz megtörtént, ami az ügy érdekében megtehető volt.

Ebből az egész dologból egy elszomorító jelenség domborodik ki, amely egyuttal illusztrálja városunk sajtáságos szerencsétlen helyzetét.

Mig ugyanis más városok újabb és újabb intézményekért küzdenek, hol több hol kevesebb eredménnyel; addig Zalaegerszegezen az újabb intézményekért való küzdelem egy ismeretlen fogalom, mert az összes erőket felemészti meglevő intézményeinek a megtartásáért folytatott küzdelem.

Rövid egymásutánban városunk elvesztette polgári fiúiskoláját, ipariskoláját, női kézimunka tanfolyamát, gazdasági ismétlő iskoláját és ha részen nem lesz minden számottevő tényező, elveszíti felsőkereskedelmi iskoláját is.

Ezeknek az elszomorító jelenségeknek hozzánk közel álló okait ha keressük, a következő igazságokhoz jutunk: 1. Polgári fiúiskolánkat elvesztettük, mert a város akkori vezetőségének nem volt helyes tanügyi érzelme a nagy tömegnek azzal az iskolájával szemben, mely a kereskedő, ipar és mezőgazdaság szolgálatában teljesítette az alapvető és gyakorlati munkát. 2. Ipartanműhelyünket beszüntették, mert nem volt meg ez iskola iránt a szükséges minimális érdeklődés. Maga az iparos osztály idegenkedett ettől az iskolától, a gyermekeit inkább a tudományos pályára adta, akár boldogult ottan, akár nem. 3. Nem prosperál a továbbképzésre szánt női kézimunka tanfolyam, mert nálunk a szakszerű kiképzésnek kevés híve van és azt hisszük, hogy valamely idegen nyelvhez való konyításban rejlik a kisvárosi nő boldogsága és hivatása. 4. Elvitték gazdasági ismétlő iskolánkat, mert dacára annak, hogy egész vidékünkön a földműves osztály a tulnyomó, még sem mutatkozott érdeklődés gazdasági ismétlő iskolánk iránt. Másutt kapva-kapnak ilyen üdvös intézmény után, mi meg közönyünkkel és nemtörődömségünkkel meghalni engedjük.

Kereskedelmi iskolánk beszüntetésének eszméje is onnan nyeri fő táperezjét, hogy városunk 10.000 lakosa dacára alig néhány helybeli gyermek keresi fel az iskolát. Midőn ezt az indokot elég alaposnak el nem fogadjuk, mert az iskola életképessége nem a tanulók származási helyétől, hanem azok számától és a felmutatott eredménytől függ; mégis kijelentjük, hogy közönségünknek a gyakorlati szakoktatástól való idegenkedését felfogni nem tudjuk. Hát itt minden gyermek a tudományos pályára vágyik? Itt mindenki hivatottságot érez magában a lateiner pályához?

Ha egyetlen gyakorlati irányú és az életnek nevelő kereskedelmi szakiskolánkat is elvesztjük, akkor megmarad a tudományos pályák előiskolája, a főgimnázium, mint egyetlen továbbképző kulturális intézményünk, amely után bármennyire is vágyakoztunk, Zalaegerszeg város 1.200 gyermeke közül legfeljebb 200-nak szellemi szükségleteit fogja fedezni, és nem annak az 1000 gyermeknek, mely tehetségénél, anyagi viszonyainál fogva a közgazdasági pályák valamelyikére van hivatva.

Gondolkozzunk ezek felett és vonjuk le a mondottakból a tanulságot azzal a szilárd meggyőződéssel, hogy a kereskedőség mozgalmát helyeseljük és azt a város jól felfogott érdekében tőlünk telhetőleg támogassuk.

Állatdíjazások.

A múlt héten két kitünően sikerült állatkiállítás és díjazás volt a vármegyében: Sümegen és Alsólendván. Mind a kettőt Hertelendy Ferenc főispán, mint a Zalavármegyei Gazdasági Egyesület elnöke személyesen nyitotta meg.

Hertelendy Ferenc mint főispán ezuttal először járt Sümegen, a város és a járás közönsége tehát felhasználta az alkalmat, hogy a főispánt ünnepélyesen üdvözölhesse. 26-án reggel nyolc órakor hosszú koosisor vitte a város és járás intelligenciájának tagjait az érkező főispán elé, akit a város és egyuttal járás határára vártak. A küldöttség élén Barcza László mondott üdvözlő beszédet, rámutatva Hertelendy Ferencnek a

közélet terén a nép érdekében kifejtett nagy-eredményű munkásságára.

A lelkes szavakra hosszú élénk éljenzés fakadt föl a szívekből. A főispán melegen megköszönte a szeretetteljes fogadtatást; elhárítva a multnak érdemeit, a bizodalmat úgy tekinti, mint zálogot arra nézve, hogy tevékenységével a rábizott nagy föladatnak megfelelően, vármegyénket minden téren a virágzás fokára emelni teljes erejével munkálkodik. Ebbeli munkájában legelsősorban is a nép anyagi jólétének emelésére iparkodik, mert ezzel elválaszthatatlanul egybeforr népünk szellemi és erkölcsi emelkedése is. Ezután kifejtve a hármast irány szoros egybefüggését, kérte a küldötteket, hogy a teljes siker érdekében ne csupán bizalmukkal tiszteljék, szeretetükkel ajándékozzák meg, hanem legyenek odaadó munkatársai is, hogy a közgazdasági és szociális kérdéseket együttesen, vállvetett erővel olyképpen tudják megoldani, hogy ez szeretett vármegyénknek és népének boldogságára váljék.

Ezután a küldöttség bemutatkozott, majd kocsira ülve rohogott vissza a városba.

Itt a díszkapunál a helybeli tüzoltóság, a kath. legényegyesület tagjai s óriás közönség riadó éljenzéssel fogadta a főispánt, aki a nép sorfala között a városházára hajtatott.

A főispánnál tisztelegtek: a város képviselőtestülete, a kath. papság, izr. hitközség, a kir. járásbíró, a bírósági bírói kara, a kir. adóhivatal tisztviselői, a tüzoltó egyesület, az iskolák tanárai és tanítói.

A kiállítást a főispán személyesen nyitotta meg, Hayden Sándornak, mint a Sümegvidéki gazdasági elnökének üdvözlő szavai után.

A kiállítás területe díszkapuval, zászlós árbo-cokkal volt körülvéve.

A felhajtás nem volt nagy, mert az őszi mezei munkára alkalmas idő a kiszagdákat visszatar-totta. Az anyag minősége azonban tűrhető. A szarvasmarha állomány nyugati fajta, simmenthali jelleggel.

A bíráló bizottság a következő díjakat osztotta ki:

a) *Tehenek*: I. Nemes Ferenc (Rigács) 50 K, II-ik Danos Gábor (Mihályfa) 30 K, III-ik Varga János (Kisvásárhely) 20 K, IV-ik László Károly (Rigács) 15 K, V-ik Dezsényi Ferenc (Bazsi) 15 K, VI-ik Csencz József (Hosztót) 15 K. A három utóbbi egy-egy orrington kakast is kapott.

b) *Bikák*: Forintos Károly (Mihályfa) 50 K és egy törzs baromfi.

c) *Növendék üszök*: I. Felker József (Kisvásárhely) 50 K kakással, II-ik Kövessy József (Kisvásárhely) 30 K, III-ik Nagy Károly (Bodorfalva) 20 K, IV-ik Bolla János (Rigács) 15 K, V-ik Dezsényi Ferenc (Bazsi) 15 K, VI-ik Keszei János (Óhid) 15 K kakással, VII-ik Szita János (Türje) 15 K.

d) *Növendék bikák*: I-ő Marton Károly (Mihályfa) 30 K, II-ik Danos Gábor (Mihályfa) 20 K.

A nagyobb gazdák közül a következők nyertek kitüntetést:

Aranyoklevelet Lázár József Szegvárról, *Ezüstoklevelet* Mojzer József, Zschiesche Józsefné Sümegről, Böhm Vilmos Csabrendekről, Linter Gyula Ukkáról.

A bíráló bizottság *Lohonyai Elek* mihályfai körgyűzőnek az állattenyésztés emelése érdekében kifejtett működéséért elismerő köszönetét nyilvánította.

A díjazások kihirdetése után Illés Rafael lelkes beszédet intézett Hertelendy Ferenc főispánhoz. Köszönetet mondott a kormánynak és a főispánnak, mint az anyaegyesület elnökének, hogy a nyújtott díjakkal a kiállítás megtartását lehetővé tették, fejtegette az állattenyésztés kiváló fontosságát s szívből fakadt szókkal kérte a gazdákat, hogy eseléikkel emberségesen bánjanak, akik ezt bizonyosan hűséggel és odaadó munkával fogják viszonzni. Beszéde végén eszedezett a Mindenhatóhoz, hogy árássa áldását a vármegye főispánjára, nyújtsa hosszúra életét, hogy dolgozhassék Zalavármegye népének és gazdaközönségének felvirágoztatására s kérte: viseltessék tovább is szerető gondoddal a sümegvidéki gazdasági iránt.

A lelkes szavakat zajos éljenzés követte. A főispán válaszában hangsúlyozta, hogy a gazdasági munkásságát mindig figyelemmel kísérte, eredményét szívesen méltányolta s ezután is támogatni, segíteni kedves kötelességének ismeri, mert tevékenysége üdvös, szép és hasznos: a

nép jólétének emelése. Viszont kérve a kör támogatását, a kiállítást bezárta.

A kiállítás után 100 terítékű bankett volt, amelyen a legjobb hangulat uralkodott. A főispánra Hayden Sándor gazdasági elnök emelt poharat egy kitünően sikerült beszéd kíséretében. Hertelendy Ferenc megköszönte a szíves fogadtatást s ismételten viharos lelkesedést keltett lelkes és közvetlen beszédével. A közönség hat óra után oszlott szét.

Alsólendván hasonló ünnepélyességgel fogadták a főispánt. A vasúti állomásnál küldöttség várta. Az üdvözlő beszédet Isoó Ferenc mondta, amelyre a főispán meleg hangon tartott választ adott.

Az állatdíjazást a kedvezőtlen időjárás miatt a „Korona” szálloda udvarán tartották meg. A kiállítást a főispán megnyitván, a bíráló bizottságok megalakították.

A felhajtás meglepően nagy és kiválóan szép volt. Szembetűnő a haladás az állattenyésztés terén. Itt is a nyugati fajtát tenyésztik. A szimmenthali keresztezés a fő típus. Különösen szépek voltak a bikák. Kiszagdákat által nevelt olyan szép példányok hajtottak fel, hogy büszke lehetne rájuk bármely hírneves uradalmi tenyésztő. Az alsólendvai járásban a kiszagdákat közül sokan foglalkoznak tenyészállat neveléssel s természetesen ki is fizeti magát a fáradság, mert az állatok szépek, jól fejlettek. Harmincnál több bikát vezettek a bíráló bizottság elé, amely örömmel tapasztalta a józan iparkodást, az állattenyésztés fejlődését.

A díjazásról bővebb értesítést még nem kaptunk; a jutalmazott gazdák közül csak Szolaries Gergely nevét hallottuk. Értelmes gazda, aki nem csak gondnal és szorgalommal, hanem áldozatkészséggel és szakértelemmel rendezte be gazdaságát. Olyan bikát állított ki, hogy a sok szép állat között is kivált. Tehénével és egy üszővel is első díjat nyert. A bíráló bizottság egyhangú véleménye szerint Szolaries Gergely állattenyésztése kiszagdákat között mintaszerű.

Alapos kilátás van arra, hogy az alsólendvai járás szarvasmarha tenyésztése még jobban fog emelkedni, mert az anyag s az iparkodás nem hiányzik. Megelégedésének és elismerésének Hertelendy Ferenc főispán, mint a Z. G. E. elnöke is kifejeztet.

A kiállítás után népes társaság volt. A főispánra Fuss Nándor ürtett poharat s úgy a felköszöntő, mint a főispán válasza élénk lelkesedést keltett.

A sikerült napra szívesen gondolnak vissza úgy az alsólendvaiak, mint vendégeik.

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

A zalavármegyei m. kir. államépítészeti hivatal a nagykanizsa—tapolcazi állami közút 28—39. km. szakaszán levő 35. számú fahidnak 11.221 korona 63 fillér költségelőirányzati összeg erejéig való helyreállítására pályázatot hirdet.

Az ajánlatok folyó évi október hó 17-ig nyújthatók be.

A részletes feltételek a fentnevezett hivatalnál Zalaegerszegen tudhatók meg.

Sopron, 1904. évi szeptember hó 17-én.

A kerületi kereskedelmi- és iparkamara.

Hírek.

Városi rendkívüli közgyűlés. Zalaegerszeg r. t. városi képviselőtestülete szeptember hó 29-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen felterjesztést tett a belügyminiszteriumhoz aziránt, hogy a hátralekös anyakönyvi államsegélyt utalványozza ki; módosította az árvaszéki szabályrendeletet. Bauer Antal szombathelyi műépítész az esetleg építendő pénzügyi palota terveihez vázlatokat készített abban a reményben, hogy az építésre megbízást kaphat. Ezen vázlatok elkészítéséért 1120 korona tiszteletdíjat kért a tanácstól, miután azonban a tervek elkészítésére megbízást nem kapott, a tanács a kérelmet elutasította. Bauer a tanács határozata ellen felebbezést adott be, de a közgyűlés a tanács határozatát helyben hagyta. A közkórházi szabályrendelet megalkotására a belügyminiszter a várost felhívta. Miután a kórház megyei vagy városi jellege az újabb miniszteri rendeletekben szabatosan megállapítva nincs, jöllehet a belügyminiszter korábban a kórházat

városi kórháznak jelentette ki, a közgyűlés a szabályrendelet megalkotása előtt felír a belügyminiszteriumhoz, hogy a kórház városi jellegét ismerje el. Hartl István volt városi szállásmesternek állásába való visszahelyezés, vagy kegydíjazás iránt előterjesztett kérelme elutasított. Wapli Józseffel egy ház helyre vonatkozólag kötött adásvételi szerződés jóváhagyatott. Simonffy Gyula kórházi gondnok tiszti biztosítékának megváltoztatását a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette. Kimondta a közgyűlés, hogy a tanács a tisztviselőknek indokolt esetekben három havi fizetésnek megfelelő előleget adhat. Simonffy Lajos irnokot katonai szolgálatának idejére a közgyűlés szabadságot adta.

Az október hó 1-én tartott képviselőtestületi ülésen az iskola-bizottság és tanács előterjesztésére elhatározta a képviselőtestület, hogy a felső kereskedelmi iskolának végleges meghagyása tárgyában feliratot intéz a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez s a kérvényt küldöttségileg adja át.

A polgári leányiskolai épület számára telket és 30.000 koronát szavaztak meg s kért fogja a felső kereskedelmi iskola ügyében eljáró küldöttség a minisztert, hogy a várost szorult anyagi viszonyait, valamint azt a körülményt, hogy a város kulturális évi kiadásai 32% pótdátó igényelnek, figyelembe venni a polgári leányiskolai épület felállításához a város megajánlott hozzájárulásán kívül szükséges összeget államsegélykép adni kegyeskedjék.

Ugyanezen küldöttség megkeresi a honvédelmi minisztert az iránt, hogy a honvéd lovasság, továbbra is városunkban maradhasson; továbbá a kereskedelemügyi minisztert a vasúti összeköttetés helyesbítése, a kiskaludi fűtőháznak Zalaegerszegen leendő áthelyezése, valamint valamely iparvállalat létesítése tárgyában.

A küldöttség vezetésére a vármegye főispánját kéri fel.

A képviselőtestület tudomásul vette, hogy a kincstár a várostól bérelt szőlőtelep bérletét fél-évi időköz figyelembe vétele mellett felmondta.

A közigazgatási bizottság határozatát, mellyel Neszelej és Kaszaházának iskoláztatás tekintetében Zalaegerszegen való csatolását kimondotta azzal, hogy a városnak 10% iskolaadót tartoznak fizetni, a képviselőtestület a városi tisztü ügyész útján megfélebezi.

Zalavármegyei közegészségügyi bizottsága október 3-án d. e. 9 órakor a vármegyei ház gyűléstermében ülést tart az egészségügyi bizottság elnökének megválasztása tárgyában; ugyanezen ülésen a letenyi járásorvosi állásra beadott kérvények figyelembe vételével az 1876. évi XIV. t.-c. 161. és 155. § értelmében a kinevezésre előterjesztést tesz a bizottság.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Farkas Ferenc* és *Kristóffy Kálmán* zalaegerszegi pénzügyi számtiszteket számellenőrökké végleges minőségben kinevezte.

Mérnök kinevezés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Páthy Károly* zalaegerszegi fizetésellen segédmérnököt fizetéses segédmérnökké nevezte ki.

Áthelyezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Vörös György* zalaegerszegi számellenőrt saját kérelmére Szatmármegye esengeri járásába helyezte át, *Lónyay József* számtiszteket pedig Biharmegye nagybajomi járásába számellenőrnek nevezte ki.

Gyászhir. Városunknak egy közbeesülésben álló polgára, a kereskedő osztály tevékeny tagja, *Rechnitzer Lipót* vaskereskedő mult szeptember hó 30-án reggel 9 órakor 83 élet évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Rechnitzer Lipót nemcsak felekezeti, hanem a város közügyeinek intézéséből is kivette a maga részét. A helybeli zsidó szentegyletnek (*Chewra Kadischa*) három évtizeden át buzgó elnöke, a zsidó hitközségnek pedig egy emberöltőn át oszlopos tagja volt. Az elhunyt nagy számu családján kívül a helybeli szegények is siratják, kik a jótékony emberbarátban gyámolítójukat és istápolójukat visztették el. Temetése ma délután 3 órakor lesz.

Halálozás. Mult hó 23-án *Németh Dávid* bollahidai földbirtokos hosszabb szenvedés után 85 éves korában meghalt. Az elhunyt érdekes multra tekinthetett vissza. 1819. december 30-án *Kemeneshögyészen* született s miután Sopronban néhány osztályt végzett, Magyarországon (*Vasm.*) mészáros-koresmáros mesterséget kezdett tanulni s mint ilyen később Pestre került. Itt 1843-ban

önként Radetzky 5. huszárezredébe állott, mellyel 1844-ben őrmesteri ranggal lekerült Olaszországba s részt vett az ottani nagy harcokban. 1854-ben Milanóban, midőn hadnagy elöléptetés előtt állott, megnősült, de neje s két kis gyermeke rövid idő múlva elhalván, midőn 12 évi szolgálati ideje letelt, a honvágy visszahozta hazájába. Szülőhelyén másodszor nősült s később K.-Gannán helyén üzletet nyitott. 1862-ben Bollahidán vett földbirtokot s itt élt 42 évig. A magyar nyelven kívül folyékonyan beszélt németül és olaszul. — Temetése ág. hitv. ev. szertartás szerint f. hó 25-én d. u. 3 órakor ment végbe. Özvegye, két fia: Gyula és János, hét unokája s rokonai gyászolják.

Bizalmi férfiak az 1905. évi esküdtek lajstromjának megállapításánál. Zalavármegye törvényhatósági bizottsága az 1905. évi esküdtek lajstromjának megállapítására hivatott bizottságba egy évi idő tartamára saját kebeléből bizalmi férfiakul választotta: a) a *veszprémi kir. törvényszékhez* Köves Ede, dr. Leidl Emil, Róka Lajos, Sólyom Károly, Németh Ignác, Farkas István; b) a *nagykanizsai kir. törvényszékhez* Tripammer Gyula, dr. Tripammer Rezső, dr. Friedl Ödön, Knortzer György, Saller György, Faics Lajos, Remete Géza, dr. Fábrián Zsigmond, dr. Lőke Emil, Hertelendy Béla, Sebestyén Lajos, Belus Lajos; c) a *zalaegerszegi kir. törvényszékhez* Deák Mihály, Udvardy Ignác, Hajik István, Fangler Mihály, dr. Kele Antal, dr. Czinder István, Boshán Gyula, Kovács László, Krossetz István, Büchler Jakab, Schütz Sándor és Kaszter Sándor törvényhatósági bizottsági tagokat.

A zalaegerszegi kaszinó elhatározta, hogy eddigi helyiségét, amely a „Korona” szálloda emeletén van, 1905. január 1-én az „Arany Bárány” szállodában levő s már az építés alkalmával a kaszinónak szánt helyiségekkel cseréli fel. A választmány bizottságot küldött ki, hogy a város szállodájának új bérletével, Toseh Károlylyal lépjen érintkezésbe. A szálloda bérletje által szabott feltételeket azonban a választmány nem fogadhatta el, nevezetesen nem volt hajlandó teljesíteni a bérlet az azt a kívánságát, hogy a kis termet hangversenyekre, bálókra stb. bármikor igénybe vehesse. A kaszinó tehát megmarad eddigi helyiségében, amelynek célszerűbb berendezése iránt fog intézkedni.

A Kereskedelmi és Társaskör választmányára szeptember 28-án tartott ülésében tárgyalta az 1905-ik évre a kaszinóval való lakás-cserét; egyuttal elhatározták, hogy mozgalmat indítanak a felső kereskedelmi iskolának szóba hozott át-helyezése tárgyában; küldöttségileg kizesik fel Hertelendy Ferenc vármegyei főispánt, Farkas József kerületi országgyűlési képviselőt; ugyan-csak küldöttséget küldenek az iskolának állandó megtartása ügyében a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

A zalaegerszegi irodalmi és művészeti kör szeptember hó 26-án dr. Ruzsicska Kálmán elnök elnöklésével választmányi ülést tartott, amelyen a választmány tagjai sajnálattal vették tudomásul a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a kör folyamodására adott abbéli választát, hogy a főgymnasium üresen álló termei közül egyet sem boesáthat a kör rendelkezésére. Ilykép a körnek külön helyiséget kell bérelnie, ahol összejöveteleit, az ének- és zene gyakorlatokat és előadásokat tarthatja.

Negyedszázados jubileum. Novák Károly alsópáhoki körjegyző jegyzősködésének huszonöt éves évfordulóját ülte a napokban. Ezt a hosszú időt ugyanazon községben töltötte el. Tisztelői, barátai nagy számmal üdvözölték a község derék hivatalnokát.

Megszűnik az állami szőlőtelep. A tapolezai m. kir. vincellériskola igazgatósága arról értesítette a várost, hogy az állam által fentartott zalaegerszegi állami szőlőtelepet a földművelésügyi m. kir. miniszterium tovább fentartani nem kívánja. A várostól bérbevevett ezen terület bérletét 1905. évi március végével felmondja és a szőlőtelep kezelését ezen nappal megszünteti.

A zalai hírlapírók szövetsége Sági Jánosnak, a Keszthelyi Hírlap segédszerkesztőjének kezdeményezésére és buzgólkodására szeptember 25-én Keszthelyen megalakult. A szövetség alakuló ülésén résztvett vármegyei hírlapírók elnöknek Szalay Sándort, a Zala szerkesztőjét választották meg, jegyzőnek pedig a szövetség eszméjének megpendítőjét, Sági Jánost.

Meghívó. A Zalamegyei Általános Tanítótestület Muraközi Tanítóköre ez évi rendes közgyűlését október hó 15-én d. e. 10 órakor Perlakon az állami népiskolában fogja megtartani. A közgyűlés megtartása előtt 8 órakor az állami népiskola III. osztályában a számtanból az illető osztálytanító gyakorlati tanítást tart. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Évi jelentés a választmány működéséről. 3. »A madárvédelem.« Előadja Wirth László bottornyai tanító. 4. »Az egyházamban való tanítás« című tételről értekezik Tihanyi Lajos rácanizsai tanító. 5. A közgyűlés elé tartozó folyó ügyek. 6. A jövő közgyűlés helyének kijelölése. 7. Esetleges indítványok. A közgyűlésre, melyet 9 órakor ünnepélyes »Veni Sancte« előz meg, a »Muraközi Tanítókör« tagjait s a nemzeti népnevelés iránt érdeklődő művelt közönséget tisztelettel meghívja Csáktornay, 1904. szeptember 15-én Brauner Lajos, a »Muraközi Tanítókör« elnöke.

Fogorvos városunkban. Figyelmeztetjük lapunk olvasó közönségét, hogy a szakismeretei következtében körünkben felkarolt dr. Blum Róbert budapesti speciálista fogorvos október hó 5-én városunkba érkezik, ahol 14 napig fog az »Arany Bárány« szállóban a közönség rendelkezésére állni.

Adományok a főgymnasiumi segítő-egyesület javára. A tanév elején történt beíratások alkalmával a következő tanulók szülei adakoztak a főgymnasium segítő alapjára: Németh Kálmán IV. o. 30 f, Bali József II. o. 80 f, Weber Ödön VIII. o. 30 f, Heinecz István V. o. 70 f, Majer Kornél IV. o. 1 K, Németh Árpád III. o. 1 K, Simonffy Ferenc II. o. 1 K, Rechnitzer József I. o. 20 f, Radó Gyula I. o. 1 K, Gombos Béla II. o. 60 f, Németh Ferenc III. o. 80 f, Vörös János III. o. 20 f, Marton Dezső IV. o. 40 f, Kovács József VII. o. 20 f, Stern Ernő I. o. 20 f, Fürst Jenő VI. o. 50 f, Baksa Lajos IV. o. 20 f, Singer Gyula III. o. 1 K, Hutter Lajos I. o. 1 K, Szigethy Tibor III. o. 6 K, Büchler Mór VIII. o. 2 K, Büchler József V. o. 2 K, Cseresnyés Aladár VII. o. 20 f, Fitos Jenő II. o. 6 K, Sugár Hugó VIII. o. 20 f, Schwarz Sándor VII. o. 20 f, Kovács Béla VII. o. 20 f, Handley Salamon VI. o. 20 f, Eisner Mátyás II. o. 80 f, Császár Pál III. o. 30 f, Korein Izidor I. o. 40 f, Szalay Bálint II. o. 1 K, Deutsch Aladár I. o. 2 K, Kovács Imre VI. o. 2 K, Schönauer Oszkár III. o. 1 K, Ritscher József VIII. o. 80 f, Balaton Elemér II. o. 80 f, Sárközy Sándor V. o. 70 f, Udvardy György I. o. 70 f, Legáth Gábor I. o. 3 K 20 f, Tikk Ferenc I. o. 20 f, Szerdahelyi Lajos III. o. 1 K, Reményi Mátyás III. o. 50 f, Reményi János I. o. 50 f, Kerschbaummajer R. I. o. 1 K, Sattler Imre III. o. 1 K, Polczér Simon I. o. 1 K, Berta Gyula II. o. 20 f, Miszory György I. o. 70 f, Engel Béla I. o. 70 f, Laidl László VII. o. 40 f, Zechmeister Oszkár VI. o. 5 K, Gryneusz Sándor II. o. 60 f, Pataky Gyula II. o. 80 f, Márkus Manó II. o. 50 f, Kluger Mátyás VII. o. 50 f, Páslek Lajos I. o. 70 f, Kiss István VII. o. 5 K, Keserü Imre III. o. 1 K, Polgár Dezső V. o. 1 K, Köhler Béla III. o. 4 K, Mattersdorfer Lajos IV. o. 20 f, Gráner Sándor IV. o. 2 K, Makray Sándor VII. o. 2 K, Varga Gyula III. o. 60 f, Árvay László I. o. 2 K 70 f, Császár Gyula II. o. 1 K, Kotsis Andor V. o. 80 f, Hajós Ervin II. o. 2 K, Kaiser Károly VI. o. 1 K, Seregélyes Gábor II. o. 1 K, Süle Zoltán II. o. 1 K, Zimics Lajos I. o. 50 f, Somossy Nándor II. o. 80 f, Zeisler Rezső I. o. 40 f, Singer Jenő VII. o. 20 f, Singer Géza VI. o. 20 f, Lakenbach Dezső V. o. 2 K, Duzár István III. o. 80 f, Vajda Ferenc II. o. 80 f, Hoffmann Imre IV. o. 1 K, Adamik Béla V. o. 2 K, Weisz Ottó VI. o. 4 K, Gráner Lajos IV. o. 5 K 80 f, Boshán György III. o. 5 K 80 f, Handlery Gyula III. o. 1 K, Balogh Endre VIII. o. 1 K, Csertán Sándor VI. o. 6 K, Csertán Ferenc VII. o. 6 K, Csertán Elek IV. o. 6 K, Deák Iván VI. o. 1 K, Talabér István IV. o. 2 K, Kovács Árpád IV. o. 6 K, Kovács Jenő VII. o. 5 K, Persay Andor VI. o. 2 K, Sztaniszlavszky E. V. o. 10 K, Kummer Gyula II. o. 1 K, Czinder Lajos VIII. o. 1 K, Hajós Elemér I. o. 2 K, Altmann József I. o. 1 K, Borosán Győző I. o. 1 K, Kelemen Gyula I. o. 1 K 70 f, Csentericz Kásmán I. o. 2 K, Villax Béla III. o. 2 K, összesen: 171 K 10 f azaz egyszázhetvenegy korona 10 fillér gyűlt össze, melyért a főgymnasium igazgatósága a nagylelkű szülőknél köszönetet mond.

Hamis pénzek vannak városunkban forgalomban. Koronás, 20 filléres egyaránt forog közönségen, amelyeket ügyes hamisítók készítettek. Legyen figyelemmel a közönség; vegye jól szemügyre a pénzt, nehogy kárát vallja. Aki pedig elővigyázat ellenére hamis pénzeket jut birtokába, adja át a rendőrségnek.

Eltűnt ruhamosó. Csak nemrég telepedett le a városban Bazsika Ferenc s mosó intézetet nyitott. Hamar megismerkedett a közönséggel s csak úgy tódoltak hozzá munkával. A minap aztán vagy 15 megrendelőjének nála volt ruha s fehéreművel megszökött s ismeretlen helyre menekült. A rendőrség köröző levelet boesátott ki ellene.

Hűtlen bejáró. Bajrór asszony volt Gondy Kálmánál Zaszrivecz Borbála. Megbíztak benne, mert hűnek, odaadónak látszott. De visszaélt a bizalommal s Gondynak 4 darab értékes arany gyűrűjét és többféle ruhaneműjét ellopta s megszökött. A kár 90 korona.

Késelés. Mócsi Sándor sójtőri születésű, nagykanizsai illetőségű 20 éves szobafestő-segéd mult vasárnap több társával egy koremban mulatott. Mikor ott már megelégték a mulatást, elmentek özv. Geosovics Ferencné újváros-uteai vendéglőjébe, a hol más vendégek is voltak. Mócsi itt egy iparos-segédrel összeveszett, de lecsillapították, azonban virtuskodása nem hagyta nyugton és folyton civódni akart. Ezért kituszkolták a szobából. Mócsi azonban nem akart künn maradni, hanem újból a szobába igyekezett. Geosovicsné az esetleges kellemetlenségeknek elejét veendő, Mócsi elé állt, hogy a szobába jutását megakadályozza. Mócsi erre kést rántott s az asszonyt két helyen megszurta. A lármára Schupfenhauer Frigyes és Molnár Ferenc odasiettek, akiket a vérszomjaz legény szintén megkéselt; az előbbinek jobb karját két helyen, az utóbbinak a fülét szurta meg. Mócsit a rendőrség átadta a kir. ügyészségnek.

Pénz lopás. Magyar József a helybeli „Korona” szálló pincérje nem gazdag ember. Pénzének a megőrzésére nem is tarthat magának wertheim kasszát, hanem a mi kis tőkéje van, a szublát fiókba teszi. Megtudta ezt valaki és mialatt Magyar aludt, felnyitotta a fiókot s 70 K 50 f-t elemelt.

Késől jég. Folyó hó 28-án esti 7 óra tájban sűrű dörgés és villámlás közben Ukkon és környékén nagy jég volt, mely a még künn levő növényekben, főképpen a szőlőkben nagy kárt okozott.

Az első szerzemény. Dömötör Bódi helybeli lakosnak szép ezüst órája volt. Szerette is nagyon, mert ez volt az első szerzeménye. Valaki azonban megirigyelve Dömötör örömét és a minap belopódzott az istállóba, ahol az óra lógott, leakasztotta a szegről és ellopta. Káros panaszára a rendőrség megindította a nyomozást s a tolvajnak már nyomában van.

Meglopott leány. Tót Magda helybeli lakos egy reggelen arra ébredt, hogy keserves munkája árán szerzett ruháját 20 korona értékben ellopták. Szegény leány kapkodott fűhöz-fához, a mikor a lopást észre vette, de a tettes kilétét még csak nem is gyanítja.

Cipő lopás. Reinagl János, a városunkban időző cirkusztulajdonos szolgálja, cipőt vásárolt magának a télre. Hogy azonban megkímélje azokat, a fehérekpi istálló padlásán tartogatta. Az új cipőt Reinagl távollétében valaki ellopta.

Elvesztett ponyva. Schvare József bucsuszentlászlói kereskedő Nova és Bak közti útvonalon elvesztette egy 5 □ méter nagyságu teljes új, vízmentes ponyváját. A ponyvába a károsult neve s cége fekete betűkkel be van nyomva. A becsületes megtaláló adja át a helybeli rendőrségnek, a hol illő jutalomban részesül.

Megdézsmáltak a szőlőjét. Szőlőbéréstől szüretig sok gazda szőlőjét dézsmálják meg a tolvajok, Annyira azonban, mint ezt Suták Ferencnével tették, szokatlan. A tolvajok nem elégedtek meg a lopott szőlővel, hanem még Sutáknak több darab tyukját is elvitték.

Tűz ütött ki a mult napok egyikén a Tüftöcsy utcában. Jálies cipész lakásának udvarán álló sertésöl kigyult, azonban a házbeliék csakhamar észrevették s gyorsan eloltották. Kár nem történt. Ugy beszélnek, hogy az ólban játszózó gyermekek raktak volna tüzet s attól gyuladt meg a sertés öl,

Országos vásár elhalasztása. Perlakon október hó 4-én az országos vásárt nem tartják meg, mert ezen a napon Letenyén lesz országos vásár.

Talált kép. Egy családi fényképet találtak az utcán és átadták a rendőrségen, a hol a jogos tulajdonos a hivatalos órák alatt átveheti.

A fiatal leányok betegsége, a sápkór főleg a fejlődési éveken levő leányoknál fordul elő és az are viaszszárga színéről, a csontokban levő gyengeségről, szívdobogásról és más különböző ideges tünetenyekről, mint étvágytalanság, rendetlen anyagesere, ismerhető fel. A keletkezés okául a legtöbb esetben az tekinthető, hogy a betegnél hiányzik oly tápszer, mely a megfelelő várképzés előállítására szolgáló anyagokat tartalmazza, amelyek között főszerepe van a különböző tápanyagokban meglevő vasnak. A sápkór orvoslásul szolgáló legjobb szer a *vas somatose*, amelyet husból állítanak elő és a vasat könnyen felvehető alakban tartalmazza; ez rövid idő alatt az általános érzelést javítja, étvágyat csinál és a test súlyát növeli.

„Messze földről. — kaszárnyából” cím alatt az idei karácsonyra könyvet ad ki Reéz Pál, a „Vasvármegye” politikai napilap segédszerkesztője. A könyv tartalma azokból a verses és prózai dolgozatokból fog állani, melyeknek anyaga akkor formálódott ki, mikor katonasor idején túl a Száván a fekete hegyek birodalmának határos határában járva, a Karszt kopár vidékének gyér természetű virágos mezejét taposta a lába. Sokat nem ígér e könyvben, csak becsületes magyarsággal megírt kaszárnyai történeteket, néhány verset és pár útleírást, miket mintegy emlék gyanánt hozott onnan alulról ide, az édes honi földre. A könyv ára 2 K, vidékre 2 K 20 f. Gyűjtőknek — 10 példány után — tiszteletpéldánnyal szolgál s kéri őket, hogy a kikötött íveket címére folyó évi november hó 1-ig az Szombathelyre az előfizetési pénzekkel együtt beküldeni sziveskedjenek.

Öngyilkosság. Kovács Ferencné zalaegerszegi lakos mult hétfőn este 6 csomag gyufából oldatot készített magának s azt öngyilkossági szándékból megitta. Tettéről senkinek sem szólt s hozzátartozói csak akkor hívhattak orvost, amikor az asszony állapota rosrafordulni látszott. Az orvosnak megvallotta az asszony, hogy gyufaladatot ivott, de a nyújtott segély már nem tudta a fiatal életet megmenteni. Kovácsné a rendőrség is kihallgatta, azonban tettének okát elárulni vonakodott.

Állategészségügy. A földművelésügyi miniszteriumhoz beérkezett hivatalos jelentések szerint vármegyénk területén szeptember hó 25-én egy községben takonykór és bőrféreg, 22 községben ragadós száj- és körömfájás, 10 községben ivarszervi hólyagos kiütés, 1 községben rühkór, 24 községben sertésorbánó és 86 községben sertésvész volt.

Vetőmagvak ára Mauthner Ödön budapesti magkereskedő értesítése szerint Budapesten nyers árúért 50 kilogrammonként: *löhère* 75—85 K, *lucerna* 65—70 K, *muhar* 15 K, *téli borsó* 12—13 K, *téli búkköny* 13—14 K, *homoki búkköny* 24 K.

Csarnok.

Ködben.

Több száz ember a mély ködben, mint egy sötét test meredt a mezőségen.

Novemberi reggel borult a tájra; az ég és föld éjszakai lehelete — a sűrű párák — sejtelmessé tette a levegőt.

A nagpolyó erőtlen sugaraival beléütközött a ködfelhőkbe, csillogóra színezte azokat, de áttörni, elszakítani nem tudta.

Itt e ködös világban, testében reszketve, lelkében indulatokkal állott az elkeseredett emberraj, mely éhes volt és forrongott: a rombolás gondolatát vitatta vad beszédekkel.

Mint rém emelkedett feljük komor, elmosódott formáival a pálinka-gyár, ahol idáig dolgoztak és ahol meggyűlölték a brutális jármot továbbra is eipelni.

Az okosabbak és izgatottak sokáig és erélylyel tanígtattak; mire pedig a gyűlölködők egy novemberi reggelen összeverődtek a mezőségen — pusztítani akartak.

A rombolás gondolata, mint eszme égett az agyukban, melyet sötét és nehéz perecekben addig addig hánytorgattak, míg nem rabjaikká lettek és egy bujtogató pillanatban oda terelte mindannyit a megutált gyár elé.

... Fölszakították a pálinka-raktár szárnyas ajtaját.

Dulakodással, gomolyogva, rohammal törtek a helyiségbe és meghökkenek.

Forró érzés futott át egyszerre és szilajon a lázadókon; olyas, amely gyönyörből és hirtelen vágyódásból születik.

A felhalmozott pálinka illata átjárta a hidegtől és éhezéstől reszkető lelküket.

A nehéz és erős italok tengere buján illatozott feléjük. A pálinka szaga — kéjes érintéssel — beszállt zavaros lelkükbe és fölizgult agyukba, melyben a rombolás gondolata diadalmasan növekedett.

Elhaló kiáltásokkal, elesukló ujjongással rohanták meg a drága portékákat.

Tülekedtek, feldöntötték egymást és a szakmány ölelésére már mesziről kinyújtották a karjaikat.

Elérték mindannyit.

A pálinka ördöge kiszállt a színes üvegekből és magához ölelte a megvadult embereket.

Kezükből volt a nagyszerű ital. Izmos szorítással lóbálták meg fejük fölött, hogy összezuzzák, de az ajkukhoz emelték...

Szerelmesen és tehetetlenül csüngtek a pálinkás üvegek ajakán.

A hosszú esőktől tűz lepte be a szemüket és fázós testük végigborzongott a nagy kéjtől.

Az érzésük, a gondolatuk hatalmasodott: pusztítani mindent, mindent elragadni.

Az első lélekzés után más üveghez nyultak. Egy mozdulattal öthöz-hathoz is, de csak egy maradt az ajkuknál, a többi zuhant, törött: pálinkát ivott a föld is.

A nyomorgók lakodalma tobzódott itten, mely kínálkozik, de csak így, egyszer...

Pálinka volt már a levegőben; az elfolyt szesz fölszállt az emberek közé és ledöntötte őket, sorra, rendre, oda, ahonnan elindult győzelmes esatára a fellázadtakkal szemben a földre, ahova leszorította mindannyit, ahonnan rombolásra, gyászpusztításra, az eszme jelszavával többé el nem mehettek.

A nagpolyó odakünn már fölitta a ködöt, a világoosság megölte a homályt.

Fénykévék hullottak be a pálinkás raktárba, ahol emberek feküdtek a padlózatán, egymással és egymáson, gyögyögve, mélységes álomban, tehetetlenül.

Az eszme beléfult a pálinkába.

Révész Béla.

Közgazdaság.

A kendertermelés érdekében.

Az O. M. G. E. a kendertermelés érdekében a következő felhívást bocsátotta:

Az ipari földolgozásra alkalmas növények nagyobb mérvű termesztésére irányuló törekvéseink keretében kiváló figyelmet érdemel a kender és len. Nemesak azért mert hazánk legtöbb vidékén meg vannak a sikeres termesztés előfeltételei, nemesak azért továbbá, mert ma már a jó minőségű magyar kender és len a külföldön is ismert, s keresett árucikk, hanem különösen azért, mert a szövőipar nagymérvű nyersanyagszükséglete évről-évre emelkedvén, a terménynek jó értékesítése is biztosítottnak tekintendő. S ha e mellett tekintetbe vesszük azt, hogy a gondos művelés révén kialakuló minőségi termesztés mellett ezek a fonalat adó növények tetemesen jobb és biztosabb jövedelmezést nyújtanak, mint a gabonatermesztés,

önként következik, hogy a gazdának vetésforgójába ezeket a terményeket be kellene soroznia.

Az ideai termés ismét csak a felől tanít ki bennünket, hogy gazdáinknak az okszerű művelés mellett a kiegyenlítő természetű rendszerre fokozottabb mértékben kell áttérniök, ha magukat oly súlyos eshetőségeknek, mint a milyeneket a kizárólagos gabonatermesztés felidézhet, kitenni nem akarják. Mezőgazdasági üzemünkben tehát saját jól felfogott érdekében szükségképpen foglalkoznia kell oly termények előállításával is, amelyek kiegyenlítő hatással vannak a jövedelmezőség mai különbözőzeteire.

De más, közgazdasági szempontból is van éppen a kender és len elterjedtebb termesztésének kiváló jelentősége. Fonó- és szövőipari cikkekben rendkívül nagymérvű szükségleteinket a külföld gyáraiból fedezzük, — amelyek a mi pénzünkön foglalkoztatják ezekért sok ezerre menő munkásaikat; holott ha ez az ipar nálunk egy tekintélyes mérvű termelésre támaszkodhatnék, — itthon honosodna meg, nyújtva sok ezer magyar munkásnak állandó biztos keresetet és becsületes megélhetést. Addig azonban, amíg a termesztés egy bizonyos tekintélyes mértékig biztosítva nincsen, addig gyárak felállításáról szó sem lehet. Elsősorban tehát arról kell gondoskodnunk, hogy az országnak lehetőleg minden vidékén a kender- és lentermesztés a rendszeres természetű ágak közé besoroztassék. És minthogy eszerint mindenképpen indokolt, hogy gazdáink figyelmét reatereljük a kiegyenlítő termesztésre legjobbnak kínálkozó kender és len minél elterjedtebb művelésére s őket arra buzdítsuk, hogy a gabonatermesztés bizonyos esőkkentése mellett ott, ahol a termesztési előfeltételek megvannak, földjeiknek a gabonatermesztés alól kivont részét a kender, majdan pedig a len termesztésének szánják, már most kívánjuk megindítani a mozgalmat arra, hogy a tömegesebb termesztés minél közvetlenebb eredményeinek elérése céljából az egyes vidéki érdekeltségek termelő szövetkezeteket alakítsanak.

A földművelésügyi m. kir. kormány részéről számbaveendő anyagi segélyezés helyezettett az egyes termelő szövetkezetek részére kilátásba. Ennek folytán a termesztés fölkarolása iránt gazdáink körében kedvező hangulat nyilatkozott meg ilyen termelő szövetkezetek alakítására, de a tervbe vett szövetkezetek mindezekig nem létesültek. Ezt valószínűleg arra a körülményre kell visszavezetnünk, hogy az alakulandó szövetkezetek nem juthattak abba a helyzetbe, hogy egyrészt tagjaiknak a kórótermés idején annak értékét kifizethették volna és másrészt a kikészített nyers kender jó értékesítése tekintetében a kellő összeköttetést maguknak eleve biztosíthatták volna.

A termeszto szövetkezetek megalakítására irányuló mozgalmat tehát az említett jelentékeny akadályok elhárítására kellett alapítanunk s ehhez képest megállapítanunk azt, hogy szükségképpen Budapesten egy kenderértékesítési központot kell szervezni, amelynek gondoskodását fogja képezni nemesak az, hogy az egyes termeszto szövetkezeteknek a kóróbeváltás idejére szükséges pénzüsszegeket folyósíthassa, hanem az is, hogy a szövetkezetek által saját üzemükben kikészítendő nyers kender-készletek az elérhető legjobb áron értékesítetvén az egyes termeszto szövetkezeteknek e szerint, csak éppen egyfelől a termés, másfelől a szabatos kikészítés tekintetében kelljen gondoskodniok.

Hosszas tárgyalások után egyesületünknek sikerült ezt a kiindulási alapot megteremtenie, s így most már nincs semmi akadálya annak, hogy a termeszto szövetkezetek létesítésére irányuló mozgalom a teljes sikert eredményezze.

A termelő szövetkezetek létesítésére irányuló mozgalomba egyesületünk bevonnai kívánja az összes érdekelteket; tehát nemesak a termesztoiket egyedül, hanem mindazon szervezeteiket, testületeket és egyeseket, akiknek gazdasági helyzetük fellendítése körül hivatásuk van.

Ebből kifolyólag felhívjuk tehát egyfelől gazdaközönségünket, másfelől az érdekelteket az iránt, hogy egyelőre a kendertermeszto szövetkezetek alakításának elősegítésére elsősorban a termesztésre alkalmas vidéket és illetve területeket kijelölni, másodsorban ezen vidékek gazdáinak körében a termeszto szövetkezet alakítására hangulatot kelteni s őket arra birni sziveskedjenek, hogy ezt az ügyet komoly elhatározással

felkarolván, az aratási munkák befejezése után értekezletre gyűljenek össze, a végből, hogy a legalább 500 kat. holdra alakuló természetű szövetkezet létesítését a maguk körében elhatározzák, a továbbiak tekintetében egyesületünknek ez ügyben kiküldött állandó bizottságával az érdelemes tárgyalásokra nézve érintkezésbe lépjenek.

Mihelyt egyesületünknek a kender- és len-termesztési szövetkezetek alakítására kiküldött állandó bizottsága az összes előmunkálatokkal elkészül, az egyes terme lóvidékek kiküldöttjeit értekezletre fogja egybehívni, amelyen a tervezet összes részleteit ismertetni és a késelelem nélkül fogantatva veendő további teendők is megállapíttatni fognak.

A kendertermesztésre vállalkozó egyes vidéki érdekeltséget tehát felhívjuk arra is, hogy akkor, amikor a természetű szövetkezet alakítását a maguk körében elhatározták, az ez ügyben eljáró bizottságukat is egyúttal megválasztani, a Budapesten tartandó értekezletre kiküldött képviselőiket kijelölni s ezek neveit hozzánk egyúttal bejelenteni sziveskedjenek.

Piaci áraink a legutolsó betívásáig 50 kilogrammonként.

	minőség szerint	Kor-tól	Kor-ig
búza		9-60	9-70
rozsa		6-60	6-80
árpa		6-—	7-—
zab		6-40	6-50
tengeri		6-—	6-50
bükköny		—	—
fehérbab		—	—
tarkabab		—	—
burgonya		2-50	3-—
lóher		—	—

Nyilt-tér. *)

Bucsuszó.

Midőn 27 éven át fennállt péküzletemnek eladása következtében Zalaegerszegről véglegesen elköltözködöm: jó ismerőseimtől a nyilvánosság útján veszek bucsút és mondok hálás köszönetet a nagyérdemű közönségnek a tapasztalt szives és nagybecsű támogatásáért.

Zalaegerszeg, 1904. október 1-én.

Özv. Part Sándorné.

Biztos, csodálatos eredmények.

Wilhelm Ferenc gyógyszerész, cs. és kir. ndv. szállító urnak Neunkirchenben. Alsó-Ausztria.

London.

Évek óta használom az ön Wilhelm-féle antiarthritis antirheumatikus vértisztító teáját, amely egyedül szabadított meg heves rheumámtól.

Tisztelettel Dorn C. F.

London 45. Museum street, British Museum mellett.

Wilhelm Ferenc gyógyszerész, cs. és kir. ndv. szállító urnak Neunkirchenben. Alsó-Ausztria.

Oroszmező.

Nem mulaszthatom el hálás köszönetemet kifejezni Nagyságodnak a nekem küldött Wilhelm-féle antiarthritis antirheumatikus vértisztító teaért, amennyiben lábaimat két év óta erős rheuma gyötörte és az ön vértisztító teaja attól teljesen megszabadított, amit én úgy, mint eddig, ezután is a közönségnek tudomására fogok hozni.

Tisztelője

Ruhestörer Henrik, adószedő.

Minden családnak

saját jól felfogott érdekében csakis a

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

szabadna pótlékkal használni

a mindennapi kávéitalhoz.

04.1/b

Bérleti hirdetés.

Bérletet keres egy intelligens róm. kath. gazdatiszt a Zala völgyben azonnali, vagy tavaszi átvételre. A birtok nagysága 300—400 hold kiterjedésű lehet. Jó minőségű házilag kezelt birtokra reflektálok.

További felvilágosítást nyújt e lap kiadóhivatala.

Felélő szerkesztő: dr. Csák Károly.

Társ szerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

ÜGYNÖKÖK

felvételnek igen kedvező feltételek mellett

Erzsébet-szanatorium-sorsjegyek részletfizetés melletti elárúsítására.

FUCHS H. váltóháza
BUDAPEST, IV., Kecskeméti-u. 1.

VILÁGHIRŰ!

a „REKORD“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu areképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48—63 cm. nagyságban 20 K.
Legfinomabb kivitelű Blom-, Platin- és krétarajz . . . . . 5 K.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítenek mindenkinék teljesen ingyen, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenként vagy egyszerre beküldi.

„REKORD“ festészeti műintézet
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 46.

A „Kávé király“-hoz

A ki nagyon jó zamatu s illatu kávé kedvel, az csakis „Király kávé“-t vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávé nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamatu s illatu azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávé lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgros doboz . . . 4 K 80 f
2 „ „ . . . 9 K — f
4 „ „ . . . 17 K 20 f

Ezen különleges pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyers fajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1 posta-csomag 5 kgr. legf. Cuba K 13-50
1 „ „ 5 „ „ Ceylon „ 12—
1 „ „ 5 „ „ Jamaica „ 11-20

BIRÓ és TÁRSA

a „Kávé király“-hoz.

Budapest, VI. Teréz-körut 2/a—b.

A „Kávé király“-hoz

Zalavármegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

673/m. 904. sz.

Hirdetés.

Zalavármegye közigazgatási bizottsága az 1904. évi szeptember hó 13-án 3447. számú határozatával a nagykanizsa—paesai trvh. közut 1.020—1.716 km. szakaszának kongotégla burkolattal leendő ellátását 22,083 korona összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munka kivételének biztosítása céljából az 1904. évi október hó 17-ik napjára a zalavármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó

zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyzőit óhajtók felhívtnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatban kiteendő a felajánlott árleengedés, illetve felülfizetés százalékban számokkal és betűkkel külön arra az esetre, ha a szerződéses vállalati összeg a munka felülvizsgálása után kifizetettnek és külön arra az esetre, ha az összeg a felülvizsgálás napjától számítandó 6, azaz hat egymásután következő évi és egyenlő nagyságu részletben kifizetettnek.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bántópenz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Zalaegerszeg, 1904. évi szept. 26.

A hivatal főnöke:

Lányi Kálmán, kir. főmérnök.

Jónak, a jobb az ellensége.

Tényleg a legjobb az eddig használatban levő szappan, szóda, por, stb. anyagoknál vászon és pamut ruhaneműek mosására, a Schicht által ujonnan feltalált

mosó kivonat,

„Asszonydicséret“

végül, a ruha beáztatására.

Előnyök:

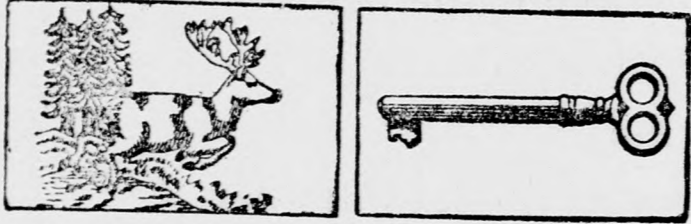
1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkent.
2. Fáradtságot a negyedére.
3. A szóda használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztább, tehát fehérebbé is varázsolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alant jegyzett czég kezességét vállal.
6. Rendkívül kiadósága folytán olcsóbb, minden más mosásénál.

Nélkülözhetelenné válik minden háziasszony és mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.

Mindenütt kapható.

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“

jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Schicht György, Aussig

A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai szárazföldön.

ad. 2838/kig. 1904.

Árverési hirdetemény.

Zalaezerszeg r. t. város tanácsa a képviselő-testületnek 1904. évi szeptember 15-én hozott 2838/kig. 904. számú véghatározata alapján közzé teszi, hogy a város tulajdonát képező: a zalaezerszegi 188. sz. tjkvben 3141. hrszám alatt felvett 1290 négyzet öl területű szántó (most kaszáló) a gébártói dűlőben és a 641. 650/b. hrszámok alatt felvett ingatlanokból, a felosztási tervzetben I. és II-vel jelölt házhelyek a vágóhíggel melletti kertből, a rajta levő pajta épülettel együtt 1904. október 9-én délelőtt 10 órakor a városház kistermében tartandó nyilvános árverésen eladotnak.

1. Kikiáltási ára a 3141. hrsz. 1290 négyzet öl gébártói földnek 516 (ötszáztizzenhat) korona, az I. és II. alatti házhelyek együttvéve és a rajta levő pajtával 2500 (kétezeröttszáz) korona.

2. Tartoznak árverezők az árverés megkezdése előtt a polgármester kezéhez a kikiáltási ár 10%-át bányapénzül letenni, a teljes vételár pedig az eladásnak a város részéről történt végérvényes jóváhagyása után 30 nap alatt a városi pénztárba befizetni, melynek megtörténte után vevő a megvett ingatlanok birtokába lép, s az időtől huzza hasznait s viseli terheit is.

3. Eladó város az ingatlanok tehermentes átadásáért szavatol.

4. Az adásvétel az árverésen legtöbbet ígérőre nézve az árverés befejeztével azonnal, eladó városra nézve pedig csakis jogerős jóváhagyás után válik kötelezővé.

5. Az adásvételből eredő mindennemű bélyeg, bekeblzési, átruházási költség s illeték a vevőt terheli.

Kelt Zalaezerszegen, Zalaezerszeg r. t. város tanácsának 1904. évi szeptember hó 23-án tartott üléséből.

Várhidy Lajos polgármester.

UNGER ANTAL
KÖNYVNYOMDÁJA ÉS NYOMTATVÁNYRAKTÁRA
ZÖLD-UTCA. ZALAEGERSZEG. ZÖLD-UTCA.

— AJÁNLIJA —

RAKTÁRON LEVŐ NYOMTATVÁNYAIT

— ÜGYVEDEK, KÖZSÉGI- ÉS KÖRJEJYZÖK RÉSZÉRE. —

DÍSZMUNKÁK, MEGHÍVÓK, ELJEGYZÉSI- ÉS ESKETÉSI HÍRTYÁK, NÉVJEGYEK STB. LEGSZEBB MIVITELBEN, GYORSAN ÉS PONTOSAN KÉSZÍTETNEK.

A NYOMDA A MAI KOR IGÉNYEINEK MEGFELELŐEN, ÚJAN

VAN FELSZERELVE.

LEVÉLBELI MEGKERESÉSEK A LEGPONTOSABBAN FOGANATOSÍTTATNAK.

GYÁSZLÁPOK KÉT ÓRA ALATT KÉSZÍTETNEK.

„MAYER“ gépgyár

vas- és fémöntőde részvénytársaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 15.

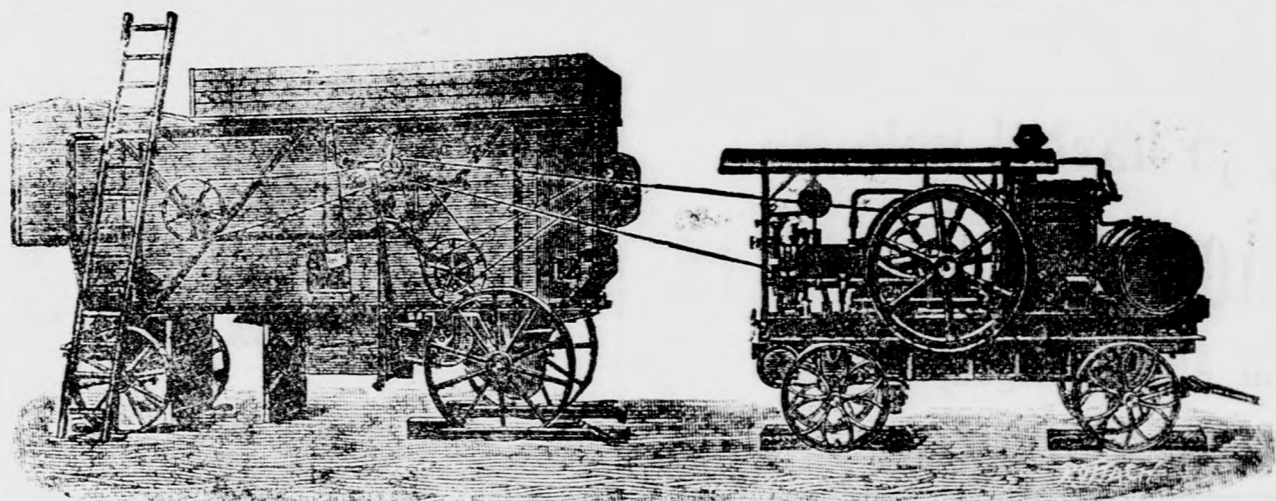
Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kitérő szerkezetű Benzin- és szívó-gázmotorokat 2-50 lóerőig

Benzin-motoros cséplőkészletek.

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva!

Malomépítészet: Új hengerek, minden e szakmába vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegesség: Legújabb szerkezetű csavaros és szabadalmazott víznyomású borsajtók.

Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselőisége.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

Árverési hirdetemény.

A tapolczai vincellér iskola igazgatósága közhírré teszi, hogy a kezelése alatt álló zalaezerszegi állami szőlő telep folyó évi szőlőtermése **folyó hó 5-én délelőtt 10 órakor** nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Felhívotnak az árverezők, hogy a jelzett időben a zalaezerszegi állami szőlőtelepen megjelenni sziveskedjenek.

Tapolcza, 1904. szeptember hó.

Tapolczai vincellér iskola igazgatósága.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMESES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Faeladási hirdetemény.

A esorna premontrei kanonok rend tulajdonát képező **Türje község határában fekvő erdejének** A) üzemosztály V. tag a p q osztágaiban összesen 661 k. holdon fekvő fatömeg

1904. évi október hó 30-án délelőtt 11 órakor

a helyszínén tartandó zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Az eladás alá kerülő erdőrész fatömege 2478. t. köbméter szőlőkarónak kiválóan alkalmas akác hasznofára s 1478. t. k. tűzifára becsültetett.

A kikiáltási ár 19181 korona, bánatpénz 1918 korona.

Az írásbeli zárt ajánlatoknak tartalmazniuk kell a megfelelő bánatpénzt s azon kijelentést, hogy a vevő az árverési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

A becslés és az árverési feltételek Türjén az urodalmi tisztségnél s a zalaegerszegi m. kir. járási erdőgondnokság irodájában tekinthetők meg.

Jószágkormányzó.

Egy jó házból való fiu
tanoncnak felvétetik

UNGER ANTAL könyvnyomdájában

== **Zalaegerszegen.** ==

**BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ**

SOSBOR SZESZ

**NAGY ÜVEC ÁRA: 2 KORONA
B KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVECHEZ
MELLEKELVE VAN!**

Keil-lakk

legkitünőbb mázolószer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle fehér »Glasur« fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20 kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Ján Ferenc cégnél Zalaegerszegen.

Fernolendit

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓ.

cipő fénymáz, a világ legjobb fénymáza és **Glanzcrème** világos cipők számára leg-
szebb fényt adnak és megtartják a színt **állandóan**. Sárga vagy barna bőrből készült
foltos cipők **Lyosin** alkalmazásával egész új színt kapnak.

Alapítotott 1812.-ben. **Gyárraktár Budapesten, V. Lipót-körut
24. A levelek Bécsbe III/i. intézendők. A mosáshoz Brunnen-szappan veendő.**

Dicsőség! Leiklismeretességet!

Saját érdekében hirdessen kizárólag

LEOPOLD GYULÁ

hirdetési irodája által, Budapest, Erzsébet-körút 54.

Szakavatottsági Pontosság!

Császárfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Elsőrangú kénes hévízű gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz-uszodákkal, kő- és kádfürdővel.

200 kényelmes lakosztóval.

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

KÖSZVÉNY ÉS CSÚZ ELLEN LEGSIKERESÉBB
a KRIEGNER-féle

REPARATOR

1 üveg 2 korona, kis üveg 1 kor.

Főraktár: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, Calvin-tér.

KIVÁLÓ SZERENŐSE!
• ELŐZÉKENYSÉG!

SZERENŐSE-NAPTÁR
INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA

BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 60.

a magy. kir. szab. osztályosorszájék fővárosi helye.

110.000 sorsjegy, 65.000 nyer. — Nyeremények összege 14.459.000 korona.

A Kisbirtokosok
Országos Földhitelintézele

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

300 koronától kezdve ad törlesztéses záloglevél-kölcsönöket, melyek után

10% törlesztéssel:		2% levonással:	
50 évre a 100 évi 5.80%-a	40	50 évre a 100 évi 5.20%-a	40
30	30	30	30
20	20	20	20

fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt.

Bővebb felvilágosítást az intézet díjmentesen ad.

HÔTEL PARIS SZÁJLODA

Szajládás: SIMON PÁL.

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRÛT 23. SZ.

100 szoba 270 K-tól fejlebb kizszoigálással és villanyvilágítással együtt. Fürdők, elegáns kávéház, étterem és szórakozó a házban. Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.

REMINGTON

IROGÉP

ÚJ MODELLJE
megjelent!

PROSPEKTUST KÜLD

GLOGOWSKIBIA

BUDAPEST
ANDRÁSSY-ÚT 12.

Ön nagyon idősnek látszik!

Fesse haját a **CZERNY-féle**

Tanningene

HAJFESTŐ-SZERREL

Vidékiek kedvence mátkozó helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú éttermel

Budapest, VI., Andrásy-út 38.

Kiváló magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerése.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER UGORKATEJ

a Balassa-féle valódi angol mely aronnal ellátott minden szeplőt, málfoltot, pattanást, mitesszert stb. és az arcnak bőséget, fiataloságot kölcsönöz. Hölgyeknek nélkülözhetetlen!

Egy üveg ára 2.- K, hozzá ugorka-szappan 1.- K, puder 2.- K.

Postai szétküldés naponta.

Főszékhely: Balassa Kornél győgszertára: Budapest — Erzsébetfalva.

VÉRGYÓGYÍTÁS

A legsikeresebb gyógy mód: asthma, szív-, gyomor-, ideg- és bőrbaj, szélhűdés, emezavar stb. ellen.

Megalapítója és egyedüli képviselője:

Dr KOVÁCS J. fővárosi orvos.

BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRÛT 18. SZ. L. ER.

Versenyen kívül olcsó árak!

Elsőrangú angol és francia

bél ruhák — kelme-különlegességek árúháza

LEON és OLÁH

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.

Mintákat az ország minden részébe ingyen és bérmentve küldenek

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V., Lipót-körút 7.

Benzin- és petrolin-motorok

Szivógáz-motorok 2-3 fillér üzemköltséggel.

Ezerműi berendezések működésben. — Elsőrendű gyártmány. — Kedvező fizetési feltételek.

BÉCS
Draugherstrasse 79-85.

Benzin- és petrolin-lokomobilok

Fiume—Amerikai hajójárat.

A m. kir. kormány felügyelete alatt álló

➔

FIUME—NEWYORKI vonalon

➔

kéthetenként indulnak a gyorshajók.

Menetdíj Fiumétól—Newyorkig III. osztályban bőséges és rendes ellátással együtt

180 korona.

Bővebb felvilágosítást nyújt, valamint hajójegyeket kiad:

Orbán Ignác

kivándorlási meghatalmazott Szentgotthárdon.

Somatose
oldható hűsfehérnye
a hús képmasszáját tartal-
mazza (tojásfehérnye és
sá) majánem ízű, és
hőnyen oldható per-
alakban,
a lehető legjobb
erősítő szer
gyenge, a táplálkozásban
visszamaradt egyéneknek,
mellbetegeknek, idegbe-
tegeknek, gyomorbetek-
nek, gyermekgyasoknak,
angol kórban szenvedő
gyermeknek, gyógyulók-
nak stb. stb.,

Vas-Somatose
alakjában különösen
sápkórban
szénvedőknek orvosi-
lag ajánlva.
Somatose nagy mértékben
emeli az étvágyat.
Kapható minden gyógyszer-
tárban és drogeriában.
Csak eredeti csoma-
golásban valódi.

Festékgyárak ezelőtt
Bayer Fr. és társa, Elberfeld.

Ki

hirdetni akar

akár csak apróhirdet-
téssel is és pedig sze-
mélyi képviselői, ál-
lás-, vétel-, eladás-,
hasznbér- és bérlet
keresletekkel, elő-
nyösen fordul

Mosse Rudolf
hirdetési irodájához
BUDAPEST,
IV. Ferenciek-tere 3.
(Távbeszélő 22-45.)

Ez által a hirdetőre
több költség nem,
ellenben egész sora
az előnyöknek há-
ramlik és pedig: díj-
talan szakszerű tan-
ács, a hirdetés cél-
szerű szövegezésére,
feltűnő kiállítására és
a legalkalmasabb la-
pok választására néz-
ve stb. Katalógus díj-
talan.

5369/tkv. 1904. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zalaegerszegi kir. törvényszék, mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy *Ján Ferenc*
végrehajthatónak *Nemes Gyuláné Gyalócai Er-
zsébet* végrehajtást szenvedett elleni végrehaj-
tási ügyében 142 korona 77 fillér tőkekövetelés
és járulékaiknak kielégítése végett a zalaegerszegi
kir. törvényszék területén levő, a zalaegerszegi
734. sz. tjkvben végrehajtást szenvedő tulajdo-
nánul felvett A) + 3449/b hrszámú ingatlanra
1525 korona ezennel megállapított kikiáltási ár-
ban az árverés elrendeltetik és hogy a fentebb
megjelölt ingatlanok az 1904. évi október hó
22-ik napján d. e. 10 órakor Zalaegerszegen
a telekkönyvi hatóság irodájában megtartandó
nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási
áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékoznak tartoznak az ingatlanok
beesárának 10%-át, vagyis 152 korona 50 fillért
készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a
kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX.
t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíró-
ságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított
szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.
Zalaegerszeg, 1904. évi július hó 5-én.

Rohonczy, kir. tszéki bíró.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RÉTHY-féle
pemetefű cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk
és határozottan RÉTHY-félét kérjük, mivel
sok haszontalan utánzata van.

I doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

FOGORVOS

Med. Univ. Dr. BLUM RÓBERT

az összes gyógytudományok tudora, specialista száj- és fogbetegek részére

12 napra Budapestről ide érkezett

és az „Arany Bárány“ szállodában megkezdte rendelését.

Rendel d. e. 9 órától d. u. 5-ig.

Cement-, réz-, ezüst-, arany-, platina- és porcellán tömések. — Műfogak és egész
fogsorok. Szájpadlás nélküli fogak, hidmunkák, arany koronák, itt helyben Fuchs
Márk fogtechnikus által készíttetnek.

Allandó műterem: Budapest, V. ker., Váci-körut 34. sz.

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy csomag Cozapot.

Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Coza por többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról,
mert csodálatos hatása ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A Coza
oly esendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt
az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta
javulását.

Nemrégiben egy fiatal asszony nekünk körül-belül a következőket mesélte:

»Igen, én is használtam ezt a remek szert a férjem tudta nélkül és hála
Isten teljesen segített rajta. Jó férj volt józan állapotban, de sajnos, majd
mindig részeg volt. Folytonos félelem, aggodalom és kétségbeesés, szegény,
becstelenség és szegénység közegette életem. De minek is meséltem volna el
másoknak? Nem csodálatos-e igazán, hogy egy asszony a dolgot saját maga
eképen irányítsa és otthonát, gondterhes tüzhelyét örömpalotává tudja varázsolni?»

Coza a családok ezreit békítette ki ismét, sok ezer férfit a szegény és
becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek
lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok ember-
nek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a Coza por tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják, egy
próba adagot díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen
biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

COZA INSTITUTE (Dept 217), 71, High Holborn, London, W. C. ANGLIA.

(Levelek 25 fillér, levelező-lapok 10 fillérre bérmentesítendőek.)

Gyomorbetegeknek,

akik meghülés, gyomortúlterhelés, élvezhetlen, nehezen emészthető, túlhideg vagy meleg ele-
delek, vagy szabálytalan életmód folytán gyomorbajban, gyomorkatharushban,
gyomoréjdalomban nehéz emésztésben vagy elnyálkásodásban szenvednek,
a rég kipróbált jó hatású **emésztési és vértisztító szert** ajánljuk, mely az

Ullrich Hubert-féle

növény bor.

Kitűnő gyógyerejűnek talált növényekből jó borral vegyítve készül, erősíti az ember gyomor-
szerveit anélkül, hogy gyomorrhájtó szer lenne. Eltávolítja a véredények zavarait, tisztítja a vért
minden romlott, betegséget előidéző anyagoktól és hathatósan működik az egészséges vérképződésre.
Ezen bornak kellő időben való használata mellett minden jelenség, mint főfájás, felbőfögés,
gyomorégés, melyek idült gyomorbajoknál leggyakrabban előfordulnak, már a kezdetleges hasz-
nálattól megszűnnek.

Szorulás, kólikafájdalmak, szivverés, álmatlanság ezen növénybor használata mellett gyorsan
megszűnnek.

Halvány, aszott kinézés, vérhiány a legtöbb esetben a hiányos vérképzésnek és máj-
betegségnek a következményei, amelyeket legbiztosabban gyógyít ez a növény bor, mely fokozza
az étvágyat, elősegíti az emésztést, javítja a vérképződést s a betegnek új erőt szerez, amit
számos elismerő és köszönő irat igazol.

A növény bor üvegenként 3 és 4 koronáért kapható a gyógyszertárakban Zalaegerszegen,
továbbá Zalaszentgróth, Vasvár, Körmen, Nova, Pacsa, Keszthely, Sümeg, Jánosháza, Devecser,
Kiszell, Muraszombat, Bellatincz, Marczali, Tapoleza, Nagykanizsa, Letenye, Csáktornya, Perlak,
Szombathely, Csabrendek, Sárvár, Németújvár, Szentgothárd, Óriszentpéter, Alsólendva, Mura-
szerdahely, Komárom, Nemesvid, Pápa, Nádasd, Vaspör, Szőc, Baksa, Bak, Pölöske, Zalaszent-
lászló, Boba, Középbisztrice, Pincze, Páka, Ujudvar, Nagygrada, Csákány, Simontornya, Tapsony,
Kéthely, Nyírad, Ajka gyógyszertáiraiban, illetve fűszerkereskedéseiben, valamint minden
nagyobb és kisebb helyen Magyarországon és az egész Osztrák-Magyar monarchiában a gyógy-
szertárakban.

! Utánzatoktól óvakodni kell !

és csak

! Ullrich Hubert-féle növ. bor !

kérendő.

A zalaegerszegi gyógyszertárak 3 vagy több palack növény bort eredeti áron szállítanak az
ország bármely részébe.